

hasáná ünnepe...
kódunk a gálat...
itéseért. De az...
sük az imáta...
ucodáká"-nak...
ha a bünbá...
Jiszráél iránt...
Erec Jiszráél...
soha többé ide...
adörökké a zsidó...
Djon.
s alkalom nyilik...
és minden zsidó...
ló érzésének és...
d iránt. Az újévi...
a mazkir, mind...
á" nak, a jóté...
ujabb és újabb...
Erec Jiszráélba...
pedve, új zsidó...
undenki az ünne...
el. Így lesz ros...
é, így lesznek a...
ltassá, így szen...
reménység jövő

RÉVÉS Z
Ernö rotá...
ures

Holnap kezdődnek...
ek több egyesület...
figyelembe véve...
lesz az Universi...
melyben a csapat...
ria, az Academia...
k megbeszéléseket...
ti csapatok fuzio...
igazolt játékosok...
zsidó mindenesetre...
kolozsvári bajnok...
tot egyetlen erős...
Haggibbor futbal...
an kilátás. Holnap...
gének rendkívüli

Holnap, vasár...
pen Haggibbor—
ISC bajnoki mér...
következő össze...
o—Vesel, Zelig—
árk, Rosenfeld II,
s, — dr. Hirsch és
igazolva. A Hag...
atikus és erélyérő...
Delelőtt tíz óra...
Haggibbor II.-ben...
repelni: Sámson—
Veisz A., Virág—
rer. — Delután...
R ij. A Haggibbor...
Gombos, Krausz—
Bobuka, Rosenbaum,

בבית מדרש
כל מי שפירם
הקוקים הומשים
נארטלין קאפלדן
תורות וכל המני
תורה ידן מנות
הלפים

רשימת המבילה
בכל מק...
rie, Cernăuți.

Szerkesztő: Dr. Ramasetter Róbert Budapest
Hivatal és...
Cluj-Kolozsvár...
Pap (Bra...
Tel. 9...
szék. és...
9...
a. n. sz.
Egyes szám ára pál...
és vidéken 5...
Budapestben is 5 lej

napi szám. Ára 6 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Cenzurat: Suci.
CENZURIZETESI ARAK
Romániában
Egész évre — 1150
Félévre — 600
Negyedévre — 320
Egy hónapra — 110
Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — 7

1927 szeptember 27 Kedd Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 210 szám | 5688 Tisri 1

Az erdélyi zsidó élet válsága

Irta: Dr. Eisler Mátyás főrabbi

Midőn Ujévünk ünnepe a sófárfuvó szája-hoz illeszti a kos szarvából készült kürtöt, hogy megszólaltassa annak bugó hangjait, a Kabbala tanítása szerint felrebbennek helyükről a szárnyas angyalok és Isten szeme elé idézik Abraham egyfiának, Izáknak oltára gyűjtött hamvait, hogy az emberfölötti áldozat láttatásával irgalom indulatát keltsék a Törvénylító szívében Izrael iránt.

A zsidó népek egyszülött fia: ósrégi és mindig megújuló kultúrája; talizmánja a könyv, amely, mióta letette kezéből a kardot, egyetlen fegyvere abban az elmondhatatlanul nehéz küzdelemben, amelyet fenmaradásáért megvívnia kell.

De hová lett ma az, ami egykor legféltettebb kincsünk volt, lelkünkbeli lelkezett magzatunk: a zsidó kultúra? Már-már egészen hamuvá váltan terül el az oltáron, hová ellenes viszonyok közrejátszásával saját nemtörődömségünk juttatta szárandó áldozatul.

Egykor messzeföldön híres iskoláink, amelyek nevelésére szivesen bízták gyermekeiket gyakran másvallású honfitársaink is, elnéptelenedtek, egyik-másik végképen fel is oszlott. A kolozsvári zsidó középiskola a legújabb áldozat, amelynek hülő élete szemünk láttára vonaglik még az oltáron. A nyelvkényszer, a jogmegvonás és a gazdasági válság mellett az egységes zsidó közakarati hiánya ítélte pusztulásra.

De megmaradt iskoláinkat is válság fenyegeti a tanerők hiánya miatt. Nélkülözhetetlenségük tudata tanítóink egy részében diktatórikus hajlamokat ébresztett. Utánpótlásról pedig nem történik gondoskodás.

A magániskolai törvény szigorú intézkedése, mely a zsidó tanulókat a felekezeti iskolákból kizárja, a végrehajtás kiméletlensége miatt katasztrófális hatással járt. Csak a közelmúlt napokban is visszautasították a kisebbségi középiskolák hetedik osztályára jelentkezőket, bár hat osztályt egy és ugyanazon intézetben végeztek. Jelei mutatkoztak, hogy egyes szülők hajlandók emiatt gyermekeiket őseik vallásából kitéríteni. Így nevelnek nálunk jellemes állampolgárokat! És hol a zsidó heroizmus, mely a történelem annyi viharán keresztül, annyi áldozat árán megtartotta a zsidó népet hűségben Istenéhez és önmagához?...

A zsidó középiskolai tanulók száma ma már a kellenél is jobban megfogyott, átlagos műveltségi színvonalunk nagy kárára. A főiskolákon ma-holnap irmagja sem marad a zsidónak, külföldre szorult diákjaink hova-tovább nem tudnak megküzdeni a nyomorral, melyet alig enyhít a zsidó társadalom mindinkább lanyhuló segítő készsége. A diplomák honosítása már-már elviselhetetlenné váló anyagi és egyéb nehézségekbe ütközik. Nemhogy szellemi proletáriátusunk lenne, de sőt ma-holnap a zsidó értelmiségi osztályt a kihalás veszedelme fenyegeti.

Akik pedig segíthetnének e szomorú állapotokon, kötelességüket nem teljesítik. Az államkormányzatról most ne essék szó: De a hitközségekbe tömörült zsidó társadalom is korántsincsen tudatában egész nagy felelősségének. A hitközség eredeténél és céljánál fogva a zsidó kulturális élet fociusa kellene hogy legyen, de ma egyáltalán nem az. A közömböség sok helyütt végzetes pusztítást vitt végbe a hitközségek életében. Másutt viszont tulheves párt- és személyi harcok fogyasztják az erőket.

És mindenütt hiányzik a minden részt áttogó népegység tudata, ami pedig egyetlen biztosítéka a zsidóság fenmaradásának. A hitközség határcölöpein, tul megszünik minden érdeklődés és minden kölcsönhatás.

Bukarestben hír szeriut most készítik elő a hitközségek egységesítését. Helyes, hogy a kormánykörök foglalkoznak ezzel a kérdéssel, mert így talán valahára rá fognak eszmélni, hogy mint az ország egyenjogu polgárainak, nekünk is törvényes igéayünk van az egyházi és iskolai államsegélyre. Emekt ugyan eddigelé a testvérkisebbségek sem tudták kieszközölni, de hogy az egyházi államsegély megtagadásával mit veszünk, mutatja az az egyetlen számadat, hogy az idei költségvetés szerint, a kisebbségi egyházak 111,752.323 lejnyi segélyhez mérten, nekünk kereken 25,000.000 járna a költségvetésbe felvett 400.00 lej-el szemben. Ezen kívül

pedig még csak azt kívánjuk a törvényhozástól hogy önrendelkezési jogot adjon a létesítendő országos és az ezidőszerint fennálló országgrszí zsidó szervezeteknek, a többit bizza magára a zsidóságra. Ha a zsidóság nem tudna a maga javára élni a nyert joggal, úgy valóban megérdemelte sorsát.

De az Ujév küszöbén ne nézzük a jövőt ily sötét szemmel. Bizzunk benne, hogy az erdélyi zsidó társadalom valahára tudatára ébred kötelességének önmaga iránt és férfias elszánt-sággal és egyetértő akarattal meggyőzi majd nagy feladatát, hogy mint önálló kultúrtenyező érvényesítse a benne rejlő szellemi és anyagi erőket és lüktető életté elevenítse már-már haladó létét. És bizzunk benne, hogy az ellenakaratok leküzdésében velünk lesz Isten mindenható segedelme, mert a felharsanó sófárhangozok töredelmes szava ismét felrebbenti a jó angyalokat, akik Isten elé idézik fájdalmas áldozatainkat és azok láttatásával indítják irgalomra szenvedő népünk iránt a felettünk itélő örök Birót.

Csődöt mondott az örmények letelepítésének akciója

(Genf, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács szeptember 23-ikán tárgyalta az örmény menekültek letelepedéséről szóló javaslatot. Fritjofh Nansen terve szerint Erivan köztársaságba irányították volna a nagyarányu letelepedést. Nansen ezt a mozgalmat még 1923 ban indította meg. 50 ezer menekültet akartak a Kaukázusban letelepíteni. Nagybritánia ugyanis már régebben megindította az ottani letelepülést bagdadi örményekkel. Nansen tárgyalat az összes érdekelt kormányokkal és tapasztalatai nyomán arra a következtetésre jutott, hogy a nagyarányu terv mégsem viheto keresztül. A népszövetségi tanácsban most ő javasolta, hogy ezt a tervet vegyék le

napirendről és keressenek más megoldást. Briand kifejtette, hogy Franciaország Sziriában az örmény menekültek érdekében áldozatkész segélyakciót vezetett le. Az a véleménye, hogy Nansent támogatni kell missziója folytatásában. Franciaország a lehetőség szerint támogatni fogja. Titulescu kijelenti, hogy Románia is, súlyos pénzügyi helyzete ellenére, módot keres, hogy résztvegyen az örmény menekültek elhelyezésének pénzügyi támogatása körül. Nansen megköszönte Briandnak és Titulescunak jóindulatát és javasolta, hogy a népszövetségi kormányokhoz intézzenek ebben az ügyben újabb felhívást.

A kormány nyilt tárgyalásokat kezdett a nemzeti parasztpárttal

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőt jelentette az Uj Kelet, hogy a kormány ujra kitolta a parlamenti ülészak megnyitásának időpontját. A szükzavuu kommuniké nem számolt be az elhalasztás okáról és tág lehetőséget nyujtott a kombinációknak. Az elhalasztásnak azonban, ugylátszik, konkrét okai voltak és ma már nem titok, hogy a törvényhozó testület megnyitását azért napolták el, mert a kormány a parlament megnyitásáig meg akar egyezni a nemzeti parasztpárttal.

Duca és Popovicuu tárgyalásainak már meg is vannak az eredményei. Megállapodtak abban, hogy a liberális nemzeti parasztpárt héttagu bizottságot állit össze a hivatalos tárgyalások lefolytatására. Ebbé a bizottságba mindkét párt három-három tagot delegál és együttesen választják meg az elnököt a pártokon kívül álló személyek közül.

A kormány francia hivatalos lapja felhívást intézett a nemzeti parasztpárthoz. Ennek a felhívásnak megvölt a visszhangja. Több nemzeti parasztpárti vezető kijelentette, hogy nem zárkóznak el a kormánnyal való tárgyalásoktól, hogyha a tárgyalások komolyságát a miniszterelnök garantálja. Ki akarják kapcsolni mindenekeiött a kulisszák megetti fondorkodást és azt kívánják, hogy a pártok közötti egyezkedés nyiltan történjék.

A tárgyalások folytatásáról jegyzőkönyvet vezetnek és naponta kommuniké adnak ki a sajtó részére. Nyiltan folytatják a megbeszéléseket, úgy, hogy a tárgyalások minden fázisáról a közönség tudomást fog szerezni. Erre azért van szükség, hogy a tárgyaló felek a felelősséget megállapítsák úgy az eredményességről, miként az esetleges fiaskóról. Mindkét fél kötelezi magát arra, hogy a tárgyalásokat komolyan folytatja és kizárja a személyeskedést és a mult hangoztatását.

A feltéltelt Bratiannu Jonel is elfogadta és a latin sajtókongresszus befejezése után nyilt tárgyalásra hívja fel az ellenzéki pártok, nevezetesen pedig a nemzeti parasztpárt vezetőit.

A szovátai nemzetipárti tanácskozás is erre a tervre vonatkozott. Maniuek — amint Bukarestben mondják — a megbízottak által felállított feltételeket elfogadták és ezeknek alapján őszintén keresik a megállapodást a liberális párttal.

A Zsidó Nemzeti Alap ifjusági pályázata

A KKL-országos bizottság pályadíjai a leg-eredményesebb persely, vagy gyűjtőmunkát végző Aviva, Barisszia, Sómér, Sόμεzetek számára

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi központja, az ifjusági csoportok központi vezetőségével egyetértően elhatározta, hogy a KKL szellemének további propagálása, valamint a közönség szélesebb rétegeinek a KKL számára való megnyerése érdekében és Erec Jiszraél számára nagyobb eredmények elérése céljából pályázatot hirdet.

További célja a versenynek az, hogy kitűnjék, melyik város melyik ifjusági csoportja végzi el a KKL feladatát legjobban.

A verseny feltételei:

1. Melyik az a csoport, amelyik az év folyamán a helységében kihelyezett összes perselyekből legtöbbet űritett, illetőleg az összes kihelyezett perselyeknek hány százaléka lett az év folyamán eredményesen kiűritve?

2. Melyik csoport végezte helységének zsidó lélekszámához viszonyítva százalékosan összegben a legnagyobb űritést, vagy gyűjtést?

3. Melyik csoport helyezte el helységének zsidó lélekszámához mérten a legtöbb perselyt az év folyamán?

A díjak gyönyörű ezüsttárgyak, melyeket részben a Tacamul ezüstárugyár, részben az országos bizottság tagjai ajánlottak fel. Első díj zsidótárgyu szobor, illetőleg dísztárgy, második: Herzl ezüst emléklapok, harmadik egy bibliai tárgy ezüstplakett.

A három díj három különböző pályázatra vonatkozik, amelyre külön is pályázni lehet. Minden pályázó csoport jelentse be nevezését és minden egyes alkalommal jelezze, hogy a beküldött összeg, illetve a kihelyezett perselyek a pályázat javára nyilvántarthatók legyenek. A verseny állásáról minden hónapban a KKL kimutatás során az Uj Keletben fogjuk tájékoztatni a versenyzőket. A Keren Kajemeth irodája minden pályázó csoport számára szívesen szolgál felvilágosítással és részletes utasítással.

A Keren Kajemeth erdélyrészi központja biztosan hiszi, hogy az a szeretet, amellyel az ifjuság eddig is végezte ezt a lelkiértékű munkát Palesztináért, ezután is lelkesedéssel és szeretettel fogja tovább végezni és a pályázat csak arra való, hogy Erdély cionista ifjusága versenyre kelve bebizonyítsa, hogy még nagy lehetőségek nyílnak a Palesztináért való munkában és egyben, hogy kitűnjék, hogy kit illet az elsőbbség az Erec Jiszraelért folytatott áldozatkész tevékenységben.

Cluj, 5688 Tisri 1.

A Keren Kajemeth Erdélyrészi Irodája

Kotta: Lepage-nál

Mottó:
**Zongoravétel
bizalom dolga**

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta
fennálló

Triska I. cég

kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselete. — Zongorák kaphatók hosszabb részletfizetéssel feltétel mellett is. Cluj, Str. Saguna 14.
Telefonszám 4-19.

Jegyezze fel

minden pár hasisnya vételének napját, figyelje meg mennyivel tovább tart, ha azt rendszeresen

SIPOS

nál vásárolja -- Cluj, Calea Regale Ferdinand 8. sz.

A Keren Kajemeth új éve Zsidó Testvérek!

A történelem akaratából a Keren Kajemethre hárult az a feladat, hogy a zsidóság ősi töldjét: Palesztinát visszazereze a zsidó nép egyeteme számára. Talán már kissé tulsokat hangoztatott, de mégis megdönthetetlen igazság, hogy Palesztina felépítésének kérdése, tekintet nélkül egyesek és csoportok politikai és világnézeti állásfoglalására, a zsidó nép egyetemének becsületét jelenti. Hogy ez a becsület makulátlanul kerülhessen ki a zsidó nemzeti otthon megteremtéséért folytatott harcból, az a feladat hárul mindannyiunkra, hogy Palesztina földjének kolonizációját újabb földterületek megszerzésével biztosítsuk.

Palesztina nemzeti otthonná való fejlesztésének minden fejlődési szakaszát a Keren Kajemeth irányította. A Keren Kajemeth első földvásárlásai tették lehetővé az első kolóniák megalapítását és tudvalevő, hogy Tel-Aviv megalapításában és felvirágoztatásában is a Keren Kajemethnek jutott ki az oroszlánrész. A Keren Kajemeth építette ki az Emek termékeny völgyén végighuzódó kolóniákat, a Keren Kajemeth volt az, amely mocsarakat száritott a pusztaságban, vízvezetékekkel trissitette fel a szikkadó talajt, kopár hegyeket erősített s így a földszerezhöz vezetett munkáját a virágzás és egy új élet örömeinek virágaival díszítette fel.

A pionir-munka mellett a Keren Kajemeth volt az, amely telket szerzett a zsidó szellem hivatásos otthonai számára: a héber egyetem Jéruzsálemben, a műegyetem Haifában, a gimnáziumok és templomok mind-mind a Keren Kajemeth földjén épültek fel.

A zsidó újév alkalmával új felhívással fordulunk zsidó testvéreinkhez, felszólítva őket, hogy a roshassanai akció során teljesítsék kötelességeiket adományaikkal a Keren Kajemeth javára. Ha minden zsidó testvérünk átérzi az egyetemes zsidósorsnak reá háruló súlyos kötelességét és megteszi mindazt, ami tőle telhető és várható, úgy az elkövetkező új esztendő Palesztina újabb földdarabjainak megszerzését teszi lehetővé s ezáltal új munka lehetőségét nyitja meg az elkövetkezendő esztendőben!

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintéző Bizottsága
A Keren Kajemeth Lőjiszraél Országos Bizottsága

Letartóztatták Románia két leggazdagabb gabonakereskedőjét

(Bucuresti-Bukarest, szept. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben feltűnő hírek hangzottak el kereskedelmi körökben a Manisalian testvérek cégének pénzügyi zavarairól. A cég, mely Armenag, Kovork és Onik Manisalian tulajdona, Románia legrégebb gabonakereskedelmi cége. Óriási feltűnést keltett, amikor a Banca Helvetiana a bukaresti törvényszéken a napokban csődöt kért Manisalian testvérek cég ellen, miután egy 1000 angol fontos csekket nem váltott be időre. Néhány nappal később bár, ugylátszott, hogy a cég kiegyezett a Banca Helvetianával, a csődkéresek özöne futott be hirtelen a törvényszékhez a cég ellen, sőt egyes hitelezők bűnvádi feljelentést is tettek.

A Banca Romaneasca, mely 10 millió lejrel a cég egyik főhitelezője, a csődkéresem kívül kérte a Manisalian testvérek ellen a bűnvádi eljárás megindítását is. A feljelentés szerint a három testvér, aki tudta, hogy a londoni Westminster-banktól semmi követelésük nincs, sőt folyószámlájuk sincs ott, sem pedig letétjük, mégis 11.000 angol fontra csekket bocsátott ki a Westminster-bankra, minden fedezet nélkül. Ezzel mintegy 9 milliót károsította meg hitelezőit.

Jean Dobrescu főügyész rögtön megindította a vizsgálatot, melynek során kiderült, hogy a gabonakereskedő cég 7 millióval megkárosította az államot is oly módon, hogy a pénzügyminisztériumnak olyan vámcsekket adott, amelyre egyáltalán nem volt fedezet. A kihallgatások során tömegesen jöttek a feljelentések. Így a Banca Romanesti 3000 font sterling, a Banca Franco Romana 3000 font sterling, a Banca Moldova 2000 font sterling, a Banca Generala 2000 font sterling és a Banca Helvetiana pedig 1000 font sterling erejéig kapott fedezetlen csekket.

A kihallgatások során felmerült bizonyítékok alapján a három testvért az ügyészség letartóztatta. A vizsgálóbíró előtt a Manisalian testvérek azt vallották, hogy a cégük minden vagyonát gabonába tettek és határidőre adták el a bankoknak a csekket, melyeknek értéke teljes fedezetet nyerne majd üzleteik lebonyolítása után. A vizsgálóbíró ki-

hallgatásuk után Manisalian Koverkot és Onikot a vacaresti börtönbe szállította, míg Manisalian Armenakot szabadlábra helyezte, miután kiderült, hogy az utóbbi időben a cég aktív vezetésében nem vett részt és így nem tudott testvérei üzleimeiről.

Urania-Mozgó

Fekete Hattyu

Nagy bűnügyi dráma, 7 felvonásban. Főszerepben

Elaine Hammerstein

A világhírű kolozsvári

Heinrich-féle
Szt. László fertőt-
lenítő szappan

megóv minden fertőző betegségtől.

Zsidók

— Nézzük
ség az antisze
a törzsasztal

— És már m

— Minde

Mert kérdezz

— Mit ta

Nyomban

— A zsidó

tolvajok, csak

— És mit

— Rosenz

ember, azt m

nekem és fölö

javál!

— Hát G

— A legfi

valaha dolgo

tette és ugy

leman.

A nemzsidó

állítja. De k

mi a vélemény

Azonnal is

— A zsidó

legnemesebb

erkölcsös.

— Hogy

— Arról

amilyen nincs

vett tölem az

mint a pinyu

— És mi

— Komisz

— A zsidó

asztal bölcse

Goldschmidt

— És ez a k

Amitől a

zsugori nagy

neki és így s

— Ha izz

kező esetben

Órák muln

vel híre meg

hitközség elől

ház részére v

tassanak a ha

A zsugori

a hagyomány

kiállítani az

Alig írja

haldokló:

— Abbak

A német

németországi

élményeit. A

amire termés

gel válaszol.

— De m

mi a vélemény

— Jóság

chum — csa

németek a r

tönkretették

A mellp

az orosz had

letképen me

katonákat. A

bekerültek a

voltak gyors

ideig üldözt

orosz katoná

henhettek.

A paran

jon beváltak

állott és a t

ség utasítás

csak egy zsi

A tiszt

— Nem

csoltad háta

A zsidó

Mé

Zsidók és antiszemita

— Nézzük csak közelebről: hol a különbség az antiszemita és a zsidók között — kérdezi a törzsasztal zöme.

Es már meg is adja a választ.
— Minden nemzsidó egyuttal antiszemita. Mert kérdezték csak a keresztény embert.

— Mit tartasz a zsidók felől?

Nyomban így válaszol:
— A zsidók? Borzasztó nép. Szélhámosok, tolvajok, csalók!

— És mit tart Rosenzweig felől?

— Rosenzweig? Hát az bizony tisztességes ember, azt meg kell hagyni. Szénát vásárolt be nekem és fölötte meg vagyok elégedve a munkájával!

— Hát Goldschmidt?

— A legfinomabb emberek egyike, akivel valaha dolgom volt. Egy birtokomat közvetítette és úgy viselkedett, mint egy igazi gentleman.

A nemzsidó az egyes zsidóról a legjobbat állítja. De kérdezték csak meg a zsidótól: mi a véleményed a zsidókról?

Azonnal így fog válaszolni:

— A zsidók egy kiválasztott nép, a világ legnemesebb nemzete, bölcs és páratlanul értékes.

— Hogy vélekedsz Ber. felől?

— Arról a kutyáról? Olyan hitvány fráter, amilyen nincs több az egész világon. Gabonát vitt tőlem az urasága számára és úgy becsapott, mint a piuty!

— És mi a véleményed Herschról?

— Komisz betörő!

— A zsidó, látjátok — fejezi be a törzsasztal bölcse — így beszél Rosenzweigról és Goldschmidttről és minden hitsorsosáról.

Es ez a különbség.

Amitől a fukar meggyógyul. Egy gazdag zsgori nagyon beteg. Az orvos izzasztót ad neki és így szól:

— Ha izzad, elmulik a veszedelem, ellenkező esetben Isten kezében van az élete.

Órák mulnak el és izzadás nem jön. És mivel híre megy, hogy a zsgori halálán van, a hitközség előjárósága sietve jön, hogy az árva ház részére valamelyes összeget hagyományoztassanak a haldoklóval.

A zsgori érezvén utolsó óráját, beleegyezik a hagyományba és a hitközségi elnök kezdi kiállítani az okiratot.

Alig írja le ez első sorokat, rákiált a haldokló:

— Abbahagyni! Azt hiszem, izzadok.

A német nyelv. Egy litván zsidó hazatérve németországi utjáról, barátai előtt elmondja uti élményeit. Az emberek kérdésekkel ostromolják, amire természetesen a legnagyobb szakszerűséggel válaszol.

— De mondd meg így általában Nachum, mi a véleményed a német népről?

— Jóságos, szorgalmas nép — mondja Nachum — csak a nyelvükkel van baj. Ezek a németek a mi szép jiddis nyelvünket teljesen tönkretették.

A mellpáncél. Az orosz-japán háboruban az orosz hadsereg néhány csapattesténél kísérletképpen mellvédő páncélokkal szerelték fel a katonákat. Az ilyen módon adjusztált katonák bekerültek a japán tűzvonalba és kénytelenek voltak gyorsan visszavonulni. A japánok hosszú ideig üldözték őket, amikor végül a páncélos orosz katonák nagy veszteségek után megpihenhettek.

A parancsnokság meg akart győződni, vajon beváltak-e az új páncélok. Az osztag felállott és a tisztek szemlét tartottak. A legénység utasítászerűen mellére kapcsolta a páncélt, csak egy zsidó katona kötötte a hátára.

A tiszt megkérdezi:

— Nem értem, mit jelent ez? Miért kapcsoltad hátadra a páncélt?

A zsidó katona a világ legtermészetesebb

A legnagyobb kincs az ember szemvilága! Szemvilágát legjobban védi az

Aladdin lámpa!

Legnagyobb kincsének öre tehát az

Aladdin lámpa!

Ovás!

Óvakodjunk a silányutánzatoktól, az eredeti csak az **ALADDIN** védjeggyel ellátott lámpa és lámpaalkatrész. valódi angolcsomagolásban.

Az Aladdin lámpa 94% levegővel és 6% petróleummal, 80 gyertyaerősségű, hófehér, egyenletes izzófényt áraszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni), sem robbanóanyaggal (spirítusz, benzín) előmelegíteni. Zajtalan, szagtalan, nemkormoz. Könnyen kezelhető, gyermekekre is nyugodtan rábízható. Minden alkatrésze egyszerű, könnyen cserélhető. Kiállítás szép és elegáns. Tűz- és robbanásmentes, égő állapotban is veszély nélkül hordozható. Anyagfogyasztása minimális, a beszerzési árat rövid használat után amortizálja. A lámpák kifogástalan működéséért öt évi gyári szavatosságot vállalunk.

Ingyenes ismertetőt bérmentve küld a romániai vezérképviselőt: **Román Aladdin Kereskedelmi Rt.** Timisoara, Strada Gen. Joffre 4.

hangján így válaszolt:

— En előre tudtam, hogy futni fogunk!

Milyen joggal? Pomeranz sétál az erdőben. Egy rabló kijön a sűrűségből:

— Pénzt vagy életet!

Pomeranz lassan kiüríti a zsebeit. A rabló ráförmed, hogy siessen és nyugtalanul hadonászik pisztollyal az orra alatt.

Milyen joggal indultaskodik Ön velem, — kérdezi Pomeranz. — Ön megtámad és nekem kötelességem átadni minden vagyonomat. Hisz rendben van, ez az Ön tüzete, de azért nem kell úgy haragudni. A haraghoz inkább nekem van jogom.

Természetesen Pomeranz zsebében egy megveszekedett fitying nem volt.

Szováta mellett utonállók kirabolták Maniu Gyulát

(Targumures-Marosvásárhely, szept. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben Erdély területén az elszaporodott utonállók mind gyakrabban hallatnak magukról és igen sok esetben támadják meg az országúton utazókat. Az elmúlt héten Szováta közelében Szakadát községnél játszódott le egy ilyen rablótámadás, amelynek szenvedő hősei nem más, mint

Maniu Gyula, az erdélyi nemzeti párt vezére

és Pasca Valér szovátaai fürdőigazgató voltak. A nemzeti párt vezére, mint köztudomású, héte óra körül Szováta, ahol a napi politika fíradalmait pihenni ki. A napokban a marosmegyei Hodos községben országos vásárt tartottak és Maniu Gyula elhatározta, hogy szét néz a vásár tarka-barka forgatagában. Autón indultak el Szovátról Pasca fürdőigazgató kíséretében, amidőn Szakadát közelében

állig felfegyverkezett emberek állták el utjukat.

A rablóbanda vezetője előlépett és fenyegetőleg fordult az autó utasai felé.

— Adjátok át pénzeiteket, mert ha nem rögtön agyonlőlek benneteket. Az ellenállás hiábavalónak bizonyult, mert az autót marcona fegyveres alakok állták körül és mindenünnen puskák csövei meredtek a megtámadott utasok felé. Mi volt mit tenni, Maniu Gyula és kísérelője átadták pénzüket, de a rablók

nem elégedtek meg a kapott pénzüsszeggel,

hanem még felső kabátjukat is levették róluk

Select Lady Hamilton

nagysikerű filmükben. Monopol Frascati

Kotta: Lepage-nál

A „Família“ kenyér legjobb, legolcsóbb, mindenütt kapható

Mélyen leszállított áron fest tisztít, egyben ruháját molymentesíti Cink Cluj

A német nehézipari tröszt élet-halálharca egy kilépett tagvállalata ellen

Botrányos bonyodalmak egy állítólag elloptott találmány körül

(Berlin, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Németország közvéleményét és gazdasági köreit napról-napra újabb szenzációkkal hozza izgalomba két nehézipari vállalat harca, amely iskolapéldája a kiméletlen gazdasági háborúnak. A botrány, amely az igazgatóságok párnázott ajtóinak mögött már régóta húzódik, azzal került a nyilvánosság elé, hogy szeptember tizenkilencedikén délután a berlini rendőrség emberei rajtacsapásszerűen behatoltak a weissensei Riebe-művekbe, házkutatást tartottak a gyárban és az irodahelyiségekben, három embert letartóztattak, az üzemet lefújták, nyolcszáz munkást bizonytalan időre téltlenségre ítélték és

a vezetőség ellen kémkedésért eljárást indítottak.

A Riebe-művek csapágy-golyók gyártásával foglalkozik, békés ipari gyártmány előállításával, itt tehát arról nem lehet szó, hogy valamilyen hadigyártmány titkát árulta volna el Németország ellenségeinek. Egészen másfajta kémkedéssel vádolják a gyárat, úgynevezett üzemi kémkedéssel. Egy másik gyár,

a stuttgarti Norman-cég adta be a följelentést,

hogy a Riebe-gyár ellopta gyártási terveit és most azok alapján csinál kellemetlen konkurenciát.

A Norma-műveknél még a háboru idején egy Kohl nevű üzemmester volt alkalmazva, ez az ember a Norma művek gyártási titkaiba teljesen be volt avatva és a laboratórium titkos terveit is ismerte. Amikor kilépett, lemásolta a terveket és a gyártási számításokat is magával vitte. Svájcban telepedett le, de továbbra is fentartotta összeköttetését régi kártársaival és ezek útján is megtudott egyet-mást. Kohl műszaki irodát rendezett be Svájcban és idegen gyáraknak kínálta fel terveit. Odáig ment a vakmerőségében, hogy prospektust is nyomtatott és ábrákkal és árjegyzékkel ellátva ajánlgatta áruját.

Átszábitják a konkurrens gyár munkásait

Állítólag a weissensei Riebe-gyár is így jutott a Norma terveinek birtokába. De a Norma-művek szerint a titkos tervek elsajátítása nem történt ilyen egyszerűen. A Riebe-gyár állítólag néhány olyan szakmunkást is elcsalt Normától, akik a gyártási módszereket tövére-hegyére ismerték. Ezeket az embereket — egy üzemet vezetőt, egy üzemmestert és egy számszámkésztőt — a berlini rendőrség letartóztatta és most az üzemi kémkedés súlyos vádjára alatt vallatja őket.

A háborúság kulisszatitkai

Ez az ügy magabavéve is érdekes esemény, de még érdekesebbé válik, miután

a megtámadott gyár a maga részéről szintén fellebbentí a felrakott nehézipari kulisszák mögött a függőnyt.

Egy félévvel ezelőtt még egyetlen nagy trösztben volt tömörülve az egész német golyóipar. Riebeék is benn voltak a konzernben, noha már évek óta a Svájból vásárolt tervek alapján dolgoztak. Egy félévvel ezelőtt azonban, amikor a konvenció megújítására került sor, a Riebe vezetősége nem írta alá az új szerződést. Mint kartellen kívül álló, lényegesen olcsóbban adhatta gyártmányait és az üzemet gyors felvirágzásnak indult. Erre

a tröszt összevásárolta a Riebe részvényeinek többségét és be akarta szüntetni az üzemet.

Ez azonban nem ment olyan simán. A Riebe dolgozott tovább, munkásai számát megháromszorozta s már közel ezer embert alkalmazott, hogy a mindenfelől beérkezett rendeléseknek eleget tehessen. Következik a följelentés. A rendőrség készpénznek veszi az üzemi kémkedést, megszállja a gyárat és mintegy másfél napi üzembeszüntetéssel diszkreditálja a vezetőséget.

Gyárak harca életre-halálra

Kiderül, hogy a Norma-gyár, amely a Riebe-gyárat följelentette, nem volt gyengédebb és válogatósabb az eszközökben, mint az üzemi kémkedéssel megvádolt Riebe-gyár. Ő is csalogatta egyre-másra Riebe szakembereit, így évekkel ezelőtt egy mérnököt szerződtetett el onnan azzal, hogy megduplázza a fizetését. Ennek

a konkurrens mérnöknek a Riebe-gyárban volt a lakása

s a gyár még csak ki sem tehetette, mert a lakóvédő törvény a mérnök pártjára állott. Hiába volt minden tárgyalás és kapacitálás, a mérnök nem akart elhurrulkodni és Riebeék joggal gyanították benne a konkurrens gyár kémét. Amikor Riebeék látták, hogy minden erőlködésük hiábavaló, ők kezdtek titkos alkudozásokat Normáék szakmunkásaival. Többek közt egy mérnököt is elcsábítottak. Ez a mérnök azonban megszagolva a tröszt támadási terveit, még idejében meggondolta magát és kilépése után egy svájci gyárban vállalt állást.

Hogy a Riebe-művek tervei valóban a Norma-művek titkos trezorjaiból származnak, ezt Riebeék tagadják. Nekik megvannak a maguk külön terveik és titkaik. A rendőrség most a Norma szakemberei előtt göngyölik ki ezeket a titkos terve-

ket és megtörténhet, hogy a Norma-gyár nem találja meg a maga titkait a Riebe-akták mögött, de

megtalálja a Riebe-titkokat

és ez is jó neki. A Norma mögött hatalmas tőke van s a tőkehatalmat még külön a tröszt is alátámasztja a maga hatalmával. A tröszt hatalma pedig csaknem mindenható.

— Görög tunikákban jelentek meg Izidora Duncan barátai a világhírű táncosnő temetésén. Párisból jelentik: Több mint tízezer főnyi tömeg kísérte el utolsó útjára a tragikus végű Izidora Duncant. A párisi krematórium előtt már kora délelőtt gyülekezni kezdtek a világhírű táncosnő barátai és barátnői, akik fehér görög tunikában, lábukon görög szandállal jelentek meg, hogy ezzel is áldozzanak Izidora Duncan génuszának. Az óráig tartó gyászszertartást a tömeg meglehetősen fegyelmezetten nézte végig, amikor azonban a holttestet a hamvasztó kemencéhez vitték, a Duncan-rajongókön valóságos örület vett erőt és vadul egymást taposva igyekeztek a koporsóhoz jutni. A rendőrség csak a legnagyobb erőfeszítés árán tudta megfékezni a hangosan zokogó és extázisba jutott tömeget, amelyet kiszorítottak a krematórium épületéből és csak néhányan maradtak bent az épületben. A hamvasztás után Raymond Duncan, a világhírű táncosnő fivére, aki szintén fehér tunikát viselt, patetikusan fölmutatta a hamvedret és körülhordozta Izidora Duncan barátai és barátnői között, akik hangos jajveszékkel sorban megcsókolták a halotti urnát.

(Berlinsitójától.)
lenség, a
Maltzan v
országbau
keltett. E
folyamán
Államok
távratot
A kat
lapok töb
repülőgép
merénylet
zett i esett
nak találj

**A v
a l**

(Belgr
sitójától.)
vezeteinek
kezde m
kongressz
magát. A
eljöttek a
Belgium,
gyarország
szág, Svéd
rökország
dr. Zsizsek
turisztikai
vics Borisz
osztály hel
kereskedel
országot T
vatal igazg
teri osztály
képviselték

megk

(Páris,
tójától.) Or
Schwartzba
lása. Közel
az Ukrajná
órás nyit
ukránellenf
barth a tet
zett a rend
tőztatták és

A fran
vélemény
esküdtszék
kezni, han
a vizsgálat
gyült össze
rulni a meg
nak sok vé
sag Petljur
vörös kereszt
annak ideje
hez intézte
fel van so
intézkedése
Sokolowski
parancsnok
ták végre
gyilkosságok
zsidó áldoz

Egyik le
hadjáratnak
Ovrouchan
összefogatot
dobott oda
csétleneket
falu 194 zsi
szerűen bele

Csa

A bőr mysteriuma!

Hogyan lehet szabadulni a zsirfeleslegtől és emellett megőrizni a ráncmentes, sima, fiatalos bőrt? Elida bőrápolással. Mert a bőrnek éppen az a mystikus rejtélye, hogy kívülről táplálható. Az Elida krém nyersanyagjai annyira tiszták, hogy velük minden veszély nélkül akár táplálkozni is lehetne.

A bőrnek kétféle krémre van szüksége: *Elida Cold-Cream* megóvja arcbőrét éjjelen át, a száraz bőrt a szükséges zsiradékkal látja el. — *Elida Arc krém* használata minden órában kellemes. Megóv és gyógyít, nem fénylik, nem zsiroz és nem tapad. Mindig láthatatlan, sohasem hatástalan. A bőrnek alabastromszerű színezetet kölcsönöz.

ELIDA ARCKRÉM

Merénylet okozta Maltzan német követ repülőgépeinek katasztrófáját

(Berlin, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A schleissi borzalmas repülőszerecsétlenség, amelynek hat áldozata között ott van Maltzan washingtoni német követ is, úgy Németországban, valamint a külföldön óriási részvétet keltett. Kellog államtitkár még a tegnapi nap folyamán táviratban fejezte ki az Egyesült-Államok részvétét Németországnak. Részvét-táviratot küldött a francia kormány is.

A katasztrófa okai rejtélyesek, mert egyes lapok több jeltől arra következtetnek, hogy a repülőgép merénylet áldozata lett és hogy a merénylet összefüggésben van a Sacco és Vanzetti esettel. Ezt azonban általában fantasztikusnak találják. Valószínűbb az, hogy a repülőgép

vezetőjét szívveljárás érte a magasban és ez okozta a katasztrófát. A friedrichshaveni Dornier-gyár, ahol a repülőgép készült, kizártnak tartja, hogy a gépet törés miatt érte a katasztrófa.

A német birodalmi minisztérium és a repülőgépek vizsgáló intézete elküldték szakértőiket a katasztrófa színhelyére. A szakértők megállapítása szerint ki van zárva, hogy külső behatás nélkül érte volna a gépet szerencsétlenség. Charlet pilóta, aki a szerencsétlenül járt gépet vezette, egyike a legképzettebb s leglekiismeretesebb német repülőgépvezetőknek. Ugyanígy a repülőgép fedélzeti montörje, Feiler is, mint feltétlenül megbízható gépész volt ismeretes.

A vizumkényszer megszüntetését követeli a turista-propaganda világkongresszusa

(Belgrád, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A turista propaganda hivatalos szervezeteinek nemzetközi szövetsége Belgrádban kezdte meg harmadik világkongresszusát. A kongresszuson tizennyolc ország képviseltette magát. A vendéglátó SHS királyságon kívül eljöttek Anglia, Németország, Bulgária, Ausztria, Belgium, Dánia, Görögország, Hollandia, Magyarország, Olaszország, Norvégia, Lengyelország, Svédország, Svájc, Csehszlovákia és Törökország delegátusai. A jugoszláv delegációnak dr. Zsizsek Ciril, a kereskedelmi minisztérium turisztikai osztályának főnöke, dr. Dragutinovic Boriszláv külügyminiszeri titkár, a sajtóosztály helyettes főnöke és Mihajlovics Szeván kereskedelmi miniszeri titkár a tagjai. Magyarországot Tábori Kornél, az idegenforgalmi hivatal igazgatója és dr. Miklós Elemér miniszeri osztálytanácsos, idegenforgalmi megbízott képviselték.

A külföldi delegációkat ünnepélyesen fogadták Belgrádban. A delegátusok tisztelegtek Spaho Mehmed dr. kereskedelmi miniszternél és Jovanovic Koszta alpolgármesternél, majd résztvettek Belgrád városnak tiszteletükre rendezett banketten, majd megtartották a kongresszus első ülését.

Az ülés megnyitása után Zsizsek Ciril dr. üdvözölte a vendégeket, majd Ianod svájci delegátus, a múlt évi kongresszus elnöke tartott beszédet. A kongresszus ezután elhatározta, hogy üléseit Blédben folytatja.

A turisztikai kongresszus napirendjén a turistáknak nyújtandó nemzetközi kedvezmények és különösen az idegenforgalmi propaganda széleskörű kibővítése szerepel. Többek között tárgyalni fog a kongresszus egy javaslatot a vizumkényszer általános megszüntetéséről, ami helyett inkább az utlevelek kiállításánál kell szigorúbb rendszabályokat alkalmazni.

A párisi törvényszék megkezdte a Schwartzbarth-per tárgyalását

(Páris, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Óriási érdeklődés mellett indult meg a Schwartzbarth-Petljura bűnügy párisi tárgyalása. Közel egy éve, hogy Salom Schwartzbarth az Ukrajnából Franciaországba menekült fiatal órási nyílt uccán lelőtte Petljura hetmant, az ukrán ellenforradalmi csapatok vezérét. Schwartzbarth a tett elkövetése után azonnal jelentkezett a rendőrségen, ahol, mint ismeretes, letartóztatták és azóta vizsgálati fogságban tartották.

A francia sajtó és általában a francia közvélemény meg van arról győződve, hogy az esküdtszék nem Schwartzbarth felett fog ítélni, hanem inkább az áldozat felett, akiről a vizsgálat során rengeteg terhelő bizonyíték gyűlt össze. Az esküdtbíró előtt fel fog tárnulni a meggyilkolt hetman pogromhadjáratának sok véres részlete. Leglényegesebb bizonyosság Petljura ellen az a memorandum, amit a vöröskereszt misszió is ellenjegyzett és amelyet annak idején az ukrán zsidók a Népszövetséghez intéztek. Ebben az emlékiratban pontosan fel van sorolva Petljura kormányzó minden intézkedése a zsidók ellen. Strank, Tiotonuck, Sokalowski és Simonsenkó, Petljura ezredének parancsnokai förtelmes kegyetlenséggel hajtották végre lerészegített katonáikkal a tömeggyilkosságokat, amelyek több mint százezer zsidó áldozata volt.

Egyik legrémesebb fejezte ennek a programhadjáratnak az, amit Petljura maga irányított Ovrouchban. Itt, amikor katonái bevonultak, összefogatott ötven zsidó leányt, akiket prédánul dobott oda részeg katonáinak, akik a szerencsétleneket felboncolták. Egy Mozigor nevű falu 194 zsidó lakosát egymáshoz kötözve, egyszerűen belelökötte a folyóba, ahol elpusztultak.

A legtöbb helyen azonban Petljura emberei a zsidókat beteretelték a zsinagógába, rájuk zárták az ajtót és felgyújtották az épületet. Aki a lángok közül menekülni próbált, azt a martalócok felkoncolták.

A memorandum felsorolja azokat a kórházakat, ahová nyolc-tíz éves progromáldozatokat vittek. Unam kórházban 40 legszörnyűbb módon megcsontított testű gyermeket helyeztek el.

A tárgyaláson felvonultatták azokat a tanukat is, akik Schwartzbarth személyére nézve adtak felvilágosítást. Schwartzbarthot mindenki dolgos munkásnak ismerte, aki soha semmiféle tüntetésben részt nem vett, szabad idejét olvasással és tanulással töltötte, keresetéből pedig özvegy édesanyját támogatta. Az esküdtszék termében a jegyeket már napokkal ezelőtt elkopdolták. A külföldi sajtó szokatlan nagy számban képviseltette magát a tárgyaláson.

Select-Mozgó

Konrad Veidt, Verner Krauss, Liane Haid
kiváló művészek

Lady Hamilton

nagysikerű filmükben. Monopol Frascati

Ideal - Erika írógépraktár
Révész Ernő, -- Targu-Mures
Telefon 12

Kotta: Lepage-nál

Csak a Diamantstein női konfekció üzletében, Cluj, Calea Reg. Ferd. 25. (Főpostával szemben) lehet beszerezni a legújabb őszi és téli **női modell kabátokat**

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáagi ország napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a terjedelmességével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd

5688. Tisri 1.
Roshassana 1.
1927. szept. 27.

Szerda

5688. Tisri 2.
Roshassana 2.
1927. szept. 28.

Csütörtök

5688. Tisri 3.
1927. szept. 29.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszó ünnepek miatt pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

— Meghalt Stein Chaim. Máramaroszigetről jelentik: Sulyos és pótolhatatlan veszteség érte Máramarosziget zsidó társadalmát. Pénteken hajnalban, hirtelen támadt betegségben meghalt Stein Chaim, az egész megyében közméret zsidó férfi. Stein Chaim sok munkával és fáradozással jelentékeny vagyont szerzett, amelyből mindig is juttatott közcélokra. Több jótékony célú egyesület elnökévé választották. Jellemző egész felfogására, hogy ő kezdeményezte Szigeten: „Az elszegényedett egzisztenciákat titokban támogató egyesület.” Ő maga ezt az együletet tartotta a legfontosabbnak, hogy a sulyos viszonyok következtében elszegényedett iparosokat és kiskereskedőket megint talpra állítsa. A szegények igaz istápolója volt, személyesen járt el mindenüvé, ahol a komoly támogatás szükségét látta. Naponta állandóan 20—30 személyt látott vendégül, szombaton és ünnepe napokon pedig a hazátlan koldusoknak egész légiója járt a házában. A kultusz- és a zsidó kulturális életben szintén jelentékeny szerepe volt. Mint békebíró, nagyon szívesen vették igénybe, nagyobb, közérdekű vitás ügyekben. A legutóbbi vizsnici és szigetű rabbi-pártiak incidense ügyében ő vállalta a békebíró szerepét és neki köszönhető, hogy ebben az esetben nem került sor a kegyértérésre. Temetése pénteken délután zajlott le. Impozáns tömegek vonultak fel Stein Chaim utolsó útjára.

* Erdélyi órák, ékszerész Targu-Mures kirakatait megnézni érdemes.

— A bécsi szociáldemokraták kegyelmet kérnek a juniusi zavargások elítélteinek. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti tanács igazságügyi bizottsága csütörtökön délelőtt ülést tartott, amelyen Sever és Austerlitz szociáldemokrata bizottsági tagok pártjuk nevében azt az indítványt terjesztették elő, hogy részesítse általános kegyelemben az igazságügyi bizottság azokat, akik a juniusi véres zavargásokkor nem követtek el vagyon elleni rongálást. A szociáldemokrata bizottsági tagok előterjesztése a legnagyobb meglepetés erejével hatott az igazságügyi bizottságban. Dinghoffer igazságügyminiszter azonnal válaszolt a javaslatra és kijelentette, hogy az igazságügyi bizottság ebben az esetben nem élhet megkegyelmezési joggal, mert nem lehet elébevágni a bíróság ítéletének. Az igazságügyminiszter válaszára ismét Sever emelkedett szélásra és kijelentette, hogy a juniusi zavargások ügyében hozott minden eddigi ítélet törvénytelen volt, mert az esküdtteket a büntető perrendtartás ellenére nem a törvényesen megállapított sorrendben hívták be, hanem olyképen, hogy a munkástagokat kereskedőkkel és iparosokkal helyettesítették az esküdtszékben.

Három napi elzárásra ítélték a kolozsvári ügyvédi kamara dékánját

Egy pofon epilógusa a törvénytörés előtt

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt július hónap tizenkettődikén, mint azt az Uj Kelet annakidején közölte Suciú dr., a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke a kamara helyiségében Muica ügyvédet tettleg inzultálta. Az incidens előzménye az volt, hogy az ügyvéd egy irat kiadását kérte, mire az elnök kijelentette, hogy várnia kell, míg az irattáros előkerül. Efelőtt összeveszték és a szóharc hevében a dékán arcul ütötte az ügyvédet és eltávolította a helyiségből.

Ennek a nagy feltűnést keltett esetnek a törvényeseken ma volt a folytatása dr. Dunca tanácsa előtt.

A bíróság csupán a kamarában alkalmazott szolgát és gépirókisasszonyt hallgatva ki tanúképen arravonatkozólag, vajjon az elnök föl-

szólította-e a kamara személyzetét dr. Muica erőszakos eltávolítására, mely esetben visszaélt hivatalos hatalmával. A szolga vallomása úgy szólt, hogy a dékán nem adott neki utasítást arra, hogy megragadjja Muica ügyvédet, ő ezt nem is tette, hanem kitérte az ajtót, amin a panaszos eltávozott. A gépiró kisasszony vallomása szerint is így zajlott le az incidens.

A két tanuvallomás alapján a bíróság rövid tanácskozás után kimondta az ítéletet. Suciú dékánt nem hivatalos hatalommal való visszaélés büntette, hanem csak becsületsértés vétésége címén marasztalta el három napi szabadságvesztésre és 10.000 lej pénzbüntetésre, egyben pedig az ítéletet három évre felfüggesztette. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a felek azonban éltek felelősségi joggal.

— **Uj magyarnyelvű napilap indul Nagyszalontán.** Erdélyi Kálmán kollégánk, az ismert szocialista író és publicista, aki a „Szalontai Lapokat“ két éven keresztül szerkesztette, most új napilap indítására kapott engedélyt Nagyszalontán. Az új napilap pár hét múlva fog megjelenni. Az új napilap megjelenését a népes alföldi városban máris nagy érdeklődés előzi meg.

* **Az utósuvá, utófilá iránt imájával az ucődészek a Keren Kajemeth adományával tesznek eleget!**

* **Bankok, ipari és kereskedelmi vállalatok** tisztviselőinek, egyesületek tajainak 6 hónapos román kurzusokat rendezek próbaleckék előzetes bemutatásával. Bővebb felvilágosítás Lepage-nál. (Tel. 4—38.)

* **Orvosi hír.** Dr. Engelberg Regina szemorvos-operateur a berlini Charité-kórház és a budapesti Grosz-klínika volt orvosa megkezdte rendelését. Rendel. Fötér 5 sz. alatt délelőtt 11—1 és délután 4—6 óráig.

* **Parf. „Ideal“** dr. Erdélyi & Rónai, Targu-Mures. Kölni vizek, dr. Erró-féle Rapid szörte-lenítő borotva-por.

* **Ügyvédi hír.** Dr. Jordán Lajos budapesti ügyvéd irodáját V. Koháry uca 4. I. 9 alá helyezte át. Telefon: 271—43.

* **Ujabb porcellán korona** (Jacket Croson) kurzust tart októberben fogorvosok és fogászok részére dr. Springer, Brassó, Kapu u. 66.

* **Hermann Katica** külföldi tanulmányutjáról hazaérkezve, október 1-én megkezdte a zongoratanítást. Uránia-palota.

— **Prágában lesz a nemzetközi menetrend-konferencia.** Prágából jelentik: Október 17-ike és 22-ike között tartják meg Prágában Európa összes államai vasutigazgatóságának gyűlését, amely alkalmal a nemzetközi menetrendet 1928 május 15-től 1929 május 14-ig terjedő időre fogják szabályozni. Október 25 én tárgyalják meg az érdekelt vasutak a szimplon-keleti expressz menetrendjét.

— **A „Temesvári Hírlap“ 10.000 lejes novellapályázata.** A „Temesvári Hírlap“ 10.000 lejes novellapályázatot irt ki, amelyen az összes magyarul író írók pályázhatnak, tekintet nélkül a tartalomra, stílusra, terjedelemre, vagy a pályázó író állampolgárságára és tartózkodási helyére. A pályázóknak eddig még sehol meg nem jelent műveket kell beküldeniök, nevük aláírása nélkül, jelíges és lepecsételt borítékban, a pályamű beküldésének határideje november 15. A pályaműveket a „Temesvári Hírlap“ szerkesztőségének kell beküldeni, géppel írva, a papiros egyik oldalán. A pályaművet tartalmazó borítékra feltűnő írással fel kell írni: „Novellapályázat“. A pályázat eredményét a „Temesvári Hírlap“ karácsonyi számában közlik.

Szörmeáru

és szücs munkák legelőnyösebben csak a **Nagy József** szörmeáru szalonjában szereshető be. Fötér az udvarban

SPORT

Haggibbor—CFR 0:0

Az őszi bajnokság első fordulója. Országos rekordokat produkált az atlétikai bajnoksági küzdelem. Sorozatos meglepetéseket hozott a külföldi sport

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gyérszámú közönség előtt folyt le Kolozsváron az őszi futballszezon első bajnoki mérkőzése. A játék meglehetősen egyhangú lefolyású volt, eltekintve a CFR egyik játékosára, Radu által elkövetett sorozatos botrányoktól. A vidéki eredmények közül egyedül a Brasovia veresége meglepetés. Ezzel szemben a külföldi sport egész sereg szenzációt produkált vasárnap. Részletes eredmények a következők:

„Sparta“

Tel. 10—30 sportáruház Tel. 10—30

Cluj, Calea Victoriei 5.

Kolozsvár. Haggibbor—CFR 0:0. Az erősen tartalékoltt Haggibbor technikai és taktikai fölénye ellenére sem tudta a győzelmet kicsikarni a szívós CFR-től. A csapatra deprimálólóg hatott egyes CFR-játékosok sportszerűtlen durvasága, amelynek következtében Ciurel bíró a 44-ik percben Radut, aki előbb egyik játékosársát brutalizálta, majd egy nézőt tetleg inzultált, kiállította. A mezőny legjobb embere Klein volt, aki a második félidő végén a Haggibbor ellen megítelt tizenegyest bravurosan kivédte. Igen jó volt még Wesel is, míg a vasutasok csapatából Nicu kapus, Ujvári és Orosz tűntek ki játékaikkal.

Haggibbor ifj.—CFR ifj. 1:1 (0:1). A mérkőzést barátságosnak deklarálták, minthogy a bíró nem jelent meg.

CFR II.—Haggibbor II. 3:1 (2:1). Bíró: Bagyula.

KMSC—RMS 3:1 (2:1). A galaci játékosokkal megerősödött munkáscsapat megérdemelten győzött, kemény rámenős küzdelem után. Salvan Virgil korrektil bíraskodott.

RMS II.—KMSC II. 4:2 (1:1). Barátságos, szükségbíró Davidovits.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad. NAC—Egyetértés 2:0 (0:0). Bajnoki. Bíró: Lorár.

Arad. AAC—Gloria CFR 2:1 (0:1). Bajnoki. Bíró: Burdan. **AMTE—nagyvárad Törekvés 2:0 (2:0).** Barátságos.

Brassó. Hargita—Brasovia 2:1 (1:0). Bajnoki. Bíró: Suciú. Meglepetés.

Temesvár. Kinizsi—TAC 2:0 (1:0). Bajnoki. Bíró: Nicolaeviciu. Az országos bajnoki góljait Wetzter lötta.

Külföldi eredmények:

Budapest. Magyarország—Ausztria 5:3 (2:2). 42.000 főnyi lelkes közönség, melynek sorában helyet foglalt a miniszterelnök képviselőjében Vass József miniszterelnökhelyettes is, jelenlétében zajlott le vasárnap délután az osztrák-magyar válogatottak hatvanegyedik mérkőzése. Ausztria kezd, csatársora precíz játékkal felnyomul és kihasználva a magyarok meglepetését, az első negyedórán két gólt ér el. A második gól után a meggyzindresz-szes magyar csapat magához tér, átveszi az irányítást és ettől a perctől kezében tartja a mérkőzést. A csatársor sorozatos támadásai után Takács II. az élete legszebb játékát produkáló Kohut révén még az első félidőben egyenlít. A második félidőben a halvesor kitűnő játéka továbbra is frontban tartja a magyar csatársort. A 6. percben Ströck lefutja az egész osztrák védelmet és védhetetlen gólt lő. A 17. percben Holzbauer, a 21. percben pedig Kohut ideális beadásából Hirzer érnek el újabb eredményt. Az ötödik gól után a magyar csapat lefékez, amit az osztrákok kihasználnak és a 35. percben szépítenek az eredményen. A győztes csapatot a közönség lelkes ünneplésben részesítette.

Magyarország—Ausztria amatőr válogatott 4:2 (3:1). Abszolút magyar fölény, amelyet csak ritkán szakítanak meg az osztrákok ellentámadásai. Kis szerencsével ez az állandó fölény gőlzőnben jutott volna kifejezésre.

Bécs. Budapest-Bécs 2:2 (1:1). Nívós küzdelem, mely az erőviszonyoknak megfelelően döntetlenül végződött.

Zágráb. Jugoszlávia—Magyarország 5:1 (2:0). A jugoszláv válogatott, kitűnő játékkal, megérdemelten győzött.

Szabadka. Vasások (Budapest)—SAND 1:1 (1:0).

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a n. é. vásárlóközön-séget, hogy az összes őszi divatkülönleges-ségek, ugy az átme-neti doublékabátok, mint a specialis Trench-Coats és kül-földi nappa bőrkabá-tok a legnagyobb vá-lasztékban raktárra érkeztek.

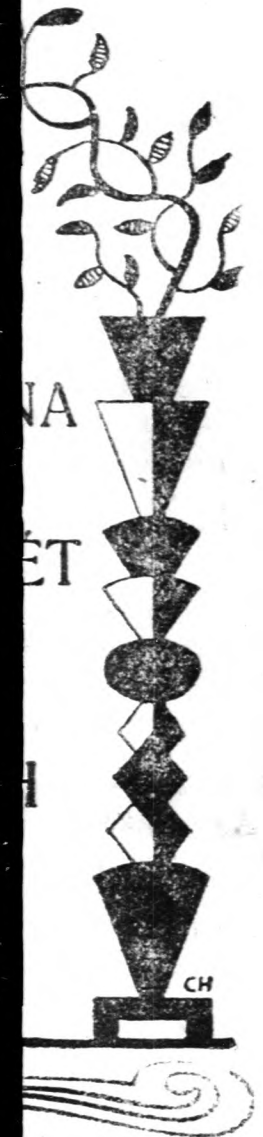
Neumann M.
Cluj, férfi- és fiuruha
áruháza - Fötér 14.

A legujabb legolcsóbb és legjobb a **Hygienia** kelmeifestő és vegytisztító üzeme Str. Cotița

nek és ked-
lon
(udvar)
sef
Blank et Co.
onainak és

eskedő

özlet megvál-
közvetesszük.

dig
áns

szükségletét

rael

ázában
nyí-u. 19.)

férfi öltöny,
szövetekben.

t árak!

részülék
pengék

atlanok
ei 2. szám

Uj üzlet

Dus választék
Olcsó árak

Reiner női kabátok, ruhák és kalapok áruháza

Reg. Ferdinand 9. (Wesselényi)

Uj üzlet

Külön méretosztály
Szolid kiszolgálás

Közgazdaság

A kolozsvári kamara akciót indít a kamatdrágaság letörésére

Heves viták között zajlott le a kereskedelmi és iparkamara 75-ik közgyűlése. Felavatták az új tanoncotthont

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt tartotta meg hetvenötödik évi közgyűlést a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara Negruțiu F. Ioan elnökle mellett. Az elnöki megnyitó után az évi jelentés tárgyalása került sorra, amelynek folyamán heves vita keletkezett. A kamara ugyanis az évi jelentést ezúttal kizárólag román nyelven nyomatta ki, mire az egyik tag azt a javaslatot tette az elnökségnek, hogy a jövőben, az eddigi szokásokhoz híven, a jelentést kisebbégi nyelven is adják ki. Somlea kolozsvári gyógyszerész hevesen tiltakozott a javaslat elfogadása ellen, míg dr. Farkas Mózes a javaslat mellett foglalt állást. Ugyanígy értelemben szólt fel dr. Ghiulea egyetemi tanár is, aki szerint az évi jelentést nemcsak román és magyar nyelven, hanem más nyelven is ki kell nyomtatni, hogy a halföld végre tudomást szerezzon az ország gazdasági életéről. Jahoda Károly felszólalása után a kérdést a választmány elé utalták.

A közgyűlés ezután serra elfogadta a zárszámadásokat, a számvizsgáló bizottságok jelentését, valamint a kormány elé terjesztendő határozati javaslatot Dragos Stefan nagykárolyi ipartestületi képviselőről.

Az indítványok során nagy figyelmet keltett Schwartz Jakab felszólalása, aki arra szólította fel az elnökséget, hogy részletes memorandumban tárja fel a kormány előtt a gazda-

sági élet összes sérelmeit, különösen pedig Erdély elviselhetetlen pénzügyi helyzetét. Ezzel párhuzamosan indítványozza, hogy a kamara indítson külön akciót a magas kamatok leszorítására. A magas kamatok ugyanis nemcsak azokat nyomorítják, akik kölcsönöket vesznek fel, hanem elsősorban a fogyasztóközönséget, amely a fogyasztási cikkek árában olyan kamatokat fizet, amelyekért semmilyen ellenszolgáltatást nem kapott. A drágaság miatt nem lehet egyedül a gyáripárt okolni, mert hiába kaptak vámprotektiót az iparvállalatok, ha a magas kamatok miatt nem tudnak olcsón termelni. A közgyűlés elhatározta, hogy a választmány útján szűkebbkörű bizottságot fog kiküldeni a memorandum kidolgozására és az akció elintézésére.

Közgyűlés után a kamara tagjai részt vettek az iparkamara által létesített tanoncotthon felavató ünnepélyén. A kételemes tanoncotthon az állomás közelében a Moldova-ucca sarkán van. A felavató ünnepségen jelen volt Lepadatu miniszter, továbbá Chirculescu és Trancu-Jasi volt miniszterek is. A felavató ünnepség istentisztelettel vette kezdetét, mely után több felszólalás következett. Ezt követően bankett volt, amelyen ugy Lepadatu, mint Chirculescu és Trancu Jasi mondtak felköszöntőt.

Tőzsde

Élénk kínálat mellett a piac lanyha és üzlettelen.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3115-3120	-	-	491 ¹ / ₂	3125	11020	13664	65070	
Newyork	161-16150	51868	51870	2548	162	57160	70870	3375	
London	785-787	2524	252462	-	788	2782	3449 ¹ / ₈	164275	
Paris	635-638	2035	2035 ¹ / ₄	-	636	2243 ³ / ₄	2781 ¹ / ₂	132475	
Milano	880-890	2827 ¹ / ₂	2828 ¹ / ₂	139	885	3117 ¹ / ₂	3862	18412	
Praga	479-480	153712	1537	-	481	1693 ¹ / ₂	2100 ¹ / ₄	-	
Budapest	2825-2835	9070	9075	-	-	-	12394	59053	
Belgrad	-	913 ¹ / ₂	913	-	-	1006 ¹ / ₂	1248	5944	
Bukarest	-	322 ¹ / ₂	322	1580	-	356 ¹ / ₂	441.	2117 ¹ / ₂	
Varsó	-	58	58	-	-	6390	7917	47737	
Bécs	2275-2280	7310	7310	-	2287	8065	-	47612	
Berlin	3850-3860	12360	12362	-	3860	13627	16885	80412	

Száz lej árfolyama: Zürich zárlat) 322, Páris 1580, Budapest 356¹/₂, Bécs 441, Prága 2117¹/₂.

Megjelent a „Gyakorlati Gazdalexikon“

két vastkos kötetben. Szerkesztő MILLE GEZA mezőgazdasági kamarai főtitkár. MAYER JÁNOS magyar földművelésügyi miniszter előszavával. Részletes tájékoztatást ad a mezőgazdaság minden kérdésében, ez a kétkötetes könyv tehát a magyar gazda nélkülözhetetlen kitéje, útmutatója. Száz-két tagból álló szerkesztőbizottság állította össze. Minden cikkét a leghozzáértőbb szakiró írta.

Egész könyvtárat pótol ez a két könyv!

Főbb tartalma: Konyhakertészet. Szőlőművelés, Baromfityésztés. Méhészet, tejgazdaság, állatgyógyászat, talajművelés, gyógynövények, vetőmagismeret, dohánytermesztés, növényrejesítés, gyümölcsstermesztés, erdészet, borászat, gazdasági gépek ismerete, állattenyésztés, műtrágyázás, takarmányozás, vadászat, halászat, építészeti, burgonyatermesztés, komlótermelés, paprika, kender és len, falusi konyha, háziipar, anya- és csecsemővédelem, rovar-kártevők, nyultenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés stb., stb., stb.

Azonnali rendelésnél ára 1634 lej. (Kétszorosabb 2000 lej.) Vidékre utánnvétellel szállítja LEPAGE könyvkereskedés CLUJ

Összes butorszükségletét mélyen leszállított árban szerezheti be Lampel butorraktárban, Cluj, Reg. Maria 34.

Hallatlan olcsó árak a Record paplanáruházban

- 1 drb. gloth paplan 650
- 1 drb. gloth duble paplan 780
- 1 drb. selyem duble paplan 2200
- 1 drb. törökös, két színű paplan 550
- 1 drb. piros paplan 490

Libatoll, pihe, gyapju és lószőr állandóan kapható.

Őszi és téli szezonra

kabátkelmék, kosztüm- és ruhaszövetek, bársonyok, flanelek, vásznak beérkeztek

Heller & Molnár

divatnagyrúházába, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 15. Telefon 1-63.

A művelt ember se tudhat mindent!

- Der kleine Brockhaus, 1 kötet ...L. 920
  - Brockhaus, Handbuch des Wissens. 4 kötet à 840
  - Meyers konversationslexicon új kiadása, kötetenként 1200
  - Révai lexikon új kötetei à 1500
- Utánnvétellel küldi LEPAGE - Cluj

Kottát bármilyet óhaj t, azonnal megkaphatja legolcsóbban Király J. nemükereskedésében — Főter 15. szám

Követség korai vénség

Elhízás elleni szer a párisi Jodillon golyócska. Kis adag gátolja a hájasodást. Nagyobb adagok lefogást idéznek elő. — Főszétküldési hely: Dr. Biró gyógyszerész, Cluj. Egy doboz ára 150 lej.

Szabászati és varrás tanfolyamot tovább folytatom a Minorita-u. 4. sz. alatt. Beiratkozni lehet Paris de Mode szalonban Bolyai-u. A n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is kérem. **Jakab Adolfné**, női szabómesternő és szaktanító

APROHIRDETEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

400 lóerős Diesel-motor 400 lóerős Ganz villamos generátorral együtt vagy külön is eladó. A gépek majdnem vadonat újak, olcsó árért eladók. Értekezni Berkovits Herman-nál Gibart, Abaujmegye, Magyarország. 3194

פני כדרישותיכם אודות ספרים מליתיים וכי לבית מסחר הספרים המפורסם בישראל ובמחירי Librarie : הנמוכים Weiss, Sighetul-Marmaros

Belvárosban lakó zsidó uric család iskolásgyerekeket teljes ellátásra felvessz. fűrdőszoba és zongorahasználattal is. Cim a kiadóba.

Veszek ócska férfiruhát jó áron. **Jakab Adolf**, Minorita-u. 4. udvar

Sarokház hely a pillangótelepen eladó. Értekezni a Kadima nyomdában, Str. Baron L. Pop 10.

Fogtechnikus segéd, perfect arany- és kaucsukmunkás állást keres. Springer, Brasov, Fekete-ucca 10. sz. 3193

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az **„Egger-Petrol“** Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

Hunwald Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszolda és tükörgyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Ne dobja el ócska férfies női kalapját. Karasi újat csinál belőle. Bolyai-utca 8.

Alkalmi prima hántott **tüzifa vétel.**

Míg a készlet tart, közvetlen a termelőtől **ölenként 1500, vagononként 8300 leifért** erdőről közvetlen házhoz szállítva. Megrendelhető Lázár fatermelőnél, Uj-u. 10. Tel. 2-51

Agilis, elismert szolid kereskedő, akinek, Szeged, Budapest, Wien, Milano, Berlin, Páris és Londonban különösen a fa-, bank- és terményszakmában előnyös összeköttetései vannak, jövő hó 15-én üzletileg Szeged, Budapest, Wien és Milano-ba utazik. Export és import kereskedelmi ügyletek lebonyolítását és találmányok szabadalmazását vállalja. — Ajánlatok e lap kiadójába küldendők. 3195

Egy szépen butorozott nagy utcai parkettes szoba a belvárosban fűrdőszoba használattal egy, vagy két fiatal embernek, kosztal is, vagy üresen irodának kiadó azonnalra. Cim a kiadóban.

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, okt. 1-re olcsón kiadó. — Cim: Kadima nyomdában.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

Értesítés!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy Strada Matei (Mátyás-u.) 2. sz. alatt egy villanyárré berendezett **műköszőrüldét** létesítettünk és e szakmába vágó bármilyen javításokat elvállalunk. Valódi garantált Louper-féle Solingeni acéláru raktáron. Továbbá mechanikai és lakatos munkálatok pontos és lelkiismeretes kiszolgálását biztosítjuk. Szíves pártfogását kérve: **Muntean és Bethlendi.**

אתרוגים לולבים הדסים מוכרים פאן

Rath Herman ביליגסט צו האבען ביי **WEINSTEIN & FRIEDMANN** Cluj, Telef. 10-60 Cal. Reg. Ferdinand 34.

Perfekt gyorsírássra rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Művészi blondel képkeretek! Keretek javítását, mindenféle **aranyozásokat** szakszerűen készít **SOMLYAI** Cluj, Strada Julia Maniu 7. szám

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A Román Opera kilencedik zeneünnepélye Szilágyi Berta primaballeri a bemutatkozója a kolozsvári Román Operában

A kolozsvári Román Opera igazgatósága eléggé nem dicsérhető újítással lépett a kolozsvári közönség elé. Az opera megnyitása előtt hetenként kétszer zenei ünnepégek keretében szólaltatja meg a zeneirodalom legkiválóbb mestereinek műveit, kitűnő, európai viszonylatban is értéket reprezentáló előadásokat.

Tegnap est: a szokottnál is megkapóbb, szinte tulzsfolt gazdagságu műsorban gyönyörködhetett a közönség. A zenekar **Brahms** egyik legszebb szimfonikus költeményét és Richard **Strauss** „Don Juan” poémáját adta elő nívós, lelkes, áhitatot kiváltó interpretálásban.

A színet után **Lya Pop**, a Román Opera elbűvölő hangú alt-énekese nője énekelt két dalt, melyek közül az „A toi” című francia chansont megragadó, szívemarkoló átérzéssel adta elő, a dal kivételes szépségét teljes egészében tárva elének. **Crisan** egy Schubert-dalt énekelt sok melegséggel, **Mimi Nestorescu** Wagner- és Verdi-áriáival aratott nagy sikert. **Niculescu** Puccini-áriákkal ért el frenetikus hatást. **Aca de Barbu** csengő hangja ezáltal is tökéletesen érvényesült.

Az est ténypontja az opera primaballerinájának: **Szilágyi Bertának** bemutatkozása volt. A fiatal, kész, kitörött művészet: reprezentáló művész három táncot adott elő. Első táncát Strauss „Frühlingstimmen” című szüjétére lejtette. Már az első akkordoknál feltűnt mozdulatának szinte tökéletes érzelm-kifejező tisztasága, ritmus-költészetének kifejező bája, zavartalan beolvadása a könnyed zene hangulatába, melyet fölényesen érzékeltetett.

Szilágyi Berta nemes és előkelő jelenség, különösen színpadszerűsége lepte meg a közönséget, melyet már első számával meghódított. Második számként Saint Saens „Le Cygne” című balletjét adta elő. Fiatal leánynál szokatlan erővel tudta megszólaltatni, szinte beszédessé tenni a fájdalom vívódásait, a haldokló hatyu elaláló bucsuját. Ezenfelül kézmozdulatainak csipkefinom differenciáltságával a zenei gondolatok és érzések teljes skáláját szólaltatta meg.

Leghatásosabb tánca az utolsó volt: az „Aida”-ballet. Ennél nemcsak a szoros értelemben vett koreografiai szépségeket hangsúlyozta ki, hanem a tánc érzéki hatásait is és temperamentumának konvulzív forróságát is érzékeltette.

Szilágyi Bertát a Román Opera közönsége szokatlanul nagy és osztatlan ünneplésben részesítette.

Kotta: Lepage-nál

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza Cluj, P. Unirii 12.

Tisztelettel közöljük, hogy az **1927-28 évi őszi és téli saison divatkülönlegességei megérkeztek!**

Angol velour és kascha gypju Francia kascha és kaschin anyagok kabát, costum compositiok és ruhákra.

Különleges selyem anyagok.

MAGYAR SZINHÁZ

Kedd: Szerelmi éjszaka a Boszporuszón [A bécsi operetterevü társulat vendégjátéka. Bérletszűnet. Mérsékelt emelt helyárak. Sorozat 35.]

Szerda: Ha szabadjára engedik... (A bécsi operette revü társulat vendégjátéka. Bérletszűnet. Mérsékelt emelt helyárak. Sorozat 56.)

Csütörtök: A revü revüje (A bécsi operette revü társulat bucsu-vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárak. Sorozat 37)

Péntek: Othello. (Shakespeare-repriz, Táray Ferencel. Napi bérlet 7. sz. B. Sorozatszám: 38.)

Szombat 4 kor: Névtelen asszony. (Olcsó helyárakkal. Poor Lihivel. Sorozatszám: 39.)

Szombat 8 1/2 kor: Orlov. (László Andor szerződött tag föllépése. Kolbay Ildikóval, Ihász Aladárral. Napi bérlet 7. sz. C. Sorozatszám: 40.)

Vasárnap 2 1/2 kor: Te csak pipáj, Ladányi! (Olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 41.)

Vasárnap d. u. 5 1/2 kor: A legkisebbik Horváth-lány. (Operette újdonság 6-adszor. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 42.)

Vasárnap este 8 1/4 kor: Nótás kapitány. (Uj szerep-estével. László Andor második föllépésével. Mende Kláirival, Farkas Lihivel, Ihász Aladárral. Napi bérlet 8. sz. A. Sorozatszám: 43.)

Hétfő: Alexandra. (Kolbay Ildikóval, Mende Kláirival, László Andorral, Ihász Aladárral. Napi bérlet 8. sz. B. Sorozatszám: 44.)

A színházi iroda közleményei

A bécsi revü-társulat kezdte meg hétfőn este négy estére terjedő vendégjátékát a Magyar Színházban. A világvárosok méreteihez és ragyogásaihoz hasonló, változatos szépségek fogják elképráztatni a publikumot ezeken az estéken és a bécsieknek Kolozsvárott is éppoly sikerül lesz, mint eddig Csernovitzban, Bukarestben, Brassóban, Temesvárott volt romániai turnéjuk alkalmával. Hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön játszanak a bécsiek Kolozsvárott a 12 gyönyörű görli minden este fellép, minden ravűben. Az előadásokat bérletszűnetben tartják meg.

Oroszország. Alfred Neumann a szerzője annak a 8 képes drámának, melyre a Magyar Színház drámai együttese készül most az igazgató vezetése mellett. Az Oroszország-nak Németországban volt első nagy sikere és onnan vitték el az összes európai nagy színpadokra, így Budapestre is, ahol Karl Hainz Martin, a kiváló berlini rendező rendezte az előadást. Kolozsvárott a jövő héten lesz a bemutatója ennek az izgalmas és rendkívül érdekes drámának, mely bizonyosan sokáig marad a színház műsorán. Poór Lili, Janovics Jenő, Táray Ferenc, Tóth Elek, Kemény László, Hoykó Ferenc, Mihályfy László, Lantos játszák az Oroszország vezetőszerepeit. A bemutató a jövő héten lesz.

Othello. Shakespeare halhatatlan művének reprizére is készül a színház drámai együttese. Pénteken este játszák az Othellót Táray Ferencel a címszerepben. Dedeonát ezuttal először Petroczy Alice játsza és ugyancsak új Jágó lesz Tóth Elek.

Orlov. László Andor első fellépésének egyik legjobb szerepét szánta a színház: az Orlovot adják Kolbay Ildikóval, Mende Kláirival, Ihász Aladárral a vezetőszerepekben. A szombati Orlov-előadásra tanácsos már most megváltani a jegyeket.

Nyulszőr- és filc-kalapok

uj kreációk legolcsóbban kaphatók az **„IDEAL”-ban** C. Reg. Ferd. No 8. (Wesselényi-ucca)

Szerke hivatal...
Szerk...
1927 sz...
A k...
tója ép...
munkat...
a bacca...
leg, a m...
ülnek, a...
minden...
vannak...
den sze...
követel...
sege va...
Am...
vezérig...
dik az o...
ismert...
pedagóg...
baccalat...
ügyi fé...
a kisér...
szer me...
mában...
mer kis...
gyilkos...
nek sec...
Ter...
jogosul...
oktatás...
szembe...
amelyn...
kétség...
pedagóg...
amely...
meglep...
Jor...
érettse...
télyene...
kéri, l...
tassák...
ott ke...
mert r...
az a k...
gáltatá...
nyolo...
állapít...
tudnak...
profess...
tendő...
lehet l...
tanáro...
Jor...
zenfek...
legessé...
az, ho...
hetetle...
ket és...
összes...
vizsgá...
nem t...
nem l...
rosszal...
reatus...
rosszal...
Ha...
állasp...
évre...
kellő...
tendő...
vagy...
általá...
érthet...
ezek a...
folyjar...
Az...
közép...
érintk...
vizsga...

Az Uj Kelet roshasana melléklete

Martin Buber:

Jerusalajim

(Baal Sem legenda)

Időnként megesett, hogy éjszaka évadján a mélységből hangok szölongattak fel a Baal Semet és a füle megvilágosodott és éber lett, ámbar hogy álom terült el az érzeik. Ilyenkor tisztán hallotta, hogyan zeng a végtelen messziségből ősrégi dolgok szájáról feléje hullámzó hang és hogy a végtelen nagy fájdalomnak különös csugése hogyan fekszi körül az ágyát. A hangok a szívéig hatoltak és felébredtek. De nagyon is messziről jöttek és a szív nem értette meg a beszédük tartalmát. Csak a nagy távoli fájást tudta megsejteni, amely megérintette és ettől az időtől kezdve éjjel és nappal megrendült a lüktető verésében. De az egyik éjjelen a hangok egészen közel voltak a Mester füléhez és reszkettek a hosszú vándorút fáradtságában. Rájok ösmert és arra, hogy honnan jöttek és fölismert egyet, aki idegen volt neki, mind ez óráig. Az ősi ország volt az, aki szólott hozzá pusztulásának gyalázatából. Az ősi szőlőhegy volt az immár fakó sivataggá váltan, akit idegen vándornépek csordáinak gyűlölt patái tipornak évről-évre, a föld alá temetett falak, az omladékkal borított érc, amely beléhördült a kőgörgöget mérhetetlen terhe alatt, a kopárrá vált lejtő, amely hajdan a sugárzó erdőt hordotta és a kiapadt vízforrást. Végso gyötrelmükben kiáltottak, mint aki érzi, hogy az álom észrevétlenül a halálba akar átalopódzani, halkán, lélekzetvételtől lélekzetvételeg, ha nem jön a kéz, aki felrántsa a homályból és megszabadítsa a Lelket, az ősi föld megvert Lelkét.

Es a hangok beszéltek a Baal Semhez:
— Jer, jer és ne késedelmezz. Te vagy az, akire vártunk, akinek lehellete legörgeti a követ a sirunkról, mint a tavaszi szél a pihét, amely a madár fészékéből hull alá. A patak újra csörgedezni fog, az erdő feltámad, a szőlőtő gyümölcsöt érlel, a szikla ruhát ölt, — jer és nyugtasd a kezéd mi reánk!

Ettől az éjszakától kezdve a Baal Sem lelke bizonyos volt abban, hogy utnak kell indulnia és oda kell mennie az Országba. És felnyújtakozott és kiáltott Istenhez:

— Adj szabadságot Uram és időt nekem! Oldd meg azt, amivel idekötvén tartasz engem, hogy odamehessek a Te országodba, aki hív engem.

De Isten szólott éjdiön hozzá és válaszolt ígygen:

— Jiszrael, elvégeztetted nálam felőled, hogy ott maradj a te helyeden és ne indulj az én országomba.

Ekkor a Baal Sem sok éjszakákon által gyötrelemben feküdt. A hangok a füle előtt voltak és Isten igéje a szívében. És a hangok jajdulásai szélvihar képeben szöguldottak a levegőben és olyan volt az, mint a nagy halál nyugtalansága, mint azon a napon, amikor Jerusalajim, a dicsőséges, elesett. Ekkor a haldokló föld után való vágy győzedelmeskedett az ég szaván és a Mester utnak indult és Jerusalajim felé vándorolt.

Az első este volt, amikor utjukon idegen hajlékban nyugalomra vonultak a Baal Sem és rabbi Cövi az írdeák, a Mester tanítványa, aki vele volt az útján. Ezen az éjjelen a kísértő hangok visszazállottak arra a helyre, ahonnan elindultak. És amikor visszatértek, nagy suttogás szállott elébük és az ősi föld megremegett a köszöntésükre és minden eltemetett, megdermedt, halálnak indult dolog felemelkedett és lélekszakadva figyelt.

Es a hangok kiáltottak:

— Keljete fel ti aluvók és ti megcsontítottak készüljete, mert utban van immár a ti megváltótok!

Ekkor megrendült a föld melle és egy világ-nagy lélekzetvétellel lerázta magáról az ősi álmat. És minden dolog lélekből lelkedzett hangon kiáltotta az élet kiáltását és az örömeinek hatalmas riadása volt az éjjelen és ragyogás volt és egy nagy titokzatos felnyújtakozás a szakadékokból a csucok felé és az elsüllyedt javak virultak, kard és áldozócsésze és zugtak a meghalt vizek és csengtek a kalász és a venyige nedvei.

Es a csillagok megnövekedtek az ősi föld felett, a várakozásnak ezen a kékséges éjjelen.

A Baal Sem csüggedetlenül haladt tovább, de világossága és örömmel teljessége nem volt vele. Szótalan volt és magába merült és ha rabbi Cövi az utjuk csodálatos céljáról beszélt, a Mester alig válaszolt mással, mint egy tévelygő sóhajjal. Mert a szívében hordott valamit és az nagyon ránehézkedett és az uttal egyre sulyosabbá lett. Az Isten hangja volt az, akinek el kellett némulnia a vágyakozás előtt és most csendben hallgatott, de mindegyre vele volt és ment le a szívéből. És a Mester olykor úgy érezte, mintha egy gyöngye gyermek titkon elfojtott sírása volna a mellében és éjszakákon néha, itt, egészen bévül, valami szótalan panaszos hang volt, olyan mélyeséges, olyan szenvedő, hogy felriadva a maga belsejébe hallgaótni, mindegyre hallgatóni volt kénytelen. De minden virradóra tovább hordozta a növekvő terhet vándorutján. Így hagyott maga mögött várost és országot, ösméretet és idegent. A hold már többször változott felette, amikor egy napi bolyongás után annak a tengernek partjára ért, amely a céljától elválasztotta. De ameddig a szem csak elláthatott, nem volt itt se ház, se férőhely, se vitorla a vizen, csak zátonyos part, ragyogó és messzinyuló hullámcsapás a homohon és lágy égi fényben langyos est.

Ekkor mindketten levetették magukat a földre, amely tegnap még forróságot lehel, hogy megpihenjenek és várják a holnapot, aki hajósokhoz vezeti őket. Éj közepén a Mester nyílt tengeren találta magát az utitársával, egy kicsiny hajóban, evezője nem volt, csak egy vitorla volt a feje felett, lángolón veres és sárga. De a kicsiny hajót szörnyűséges vihar hányta-vetette és köröskörül sem ég, sem föld nem volt látható, csak végtelen viz, fékevesztett és üvöltő. A Baal Sem körülkutatót, de semmi se volt, csak a víz halálos egyedülvalósága. Kutatott a maga bensejében, de ime minden elhagyta őt, minden bölcsesség és minden erő. Ekkor olyan elhagyatottságot érzett, amely nagyobb volt, mint a tenger gyötrelme. Üresnek és tartalom nélkül valónak érezte magát a lelkében, mint valami gyümölcs elhajtott héjja, aki nedvek híján és édesség híján való. Nagy sírás este meg és a megreszkéte erősebb volt, mint a vihar rázása. Aztán levetette magát az utitársa mellé és várta az elmulást. De miközben így fektült nyomoru siket lény, egészen lassan egy hang nyílt meg és beszélni kezdett, először halkán és titkon, de fokról fokra kitágult és őshatalmassá vált és a tenger dühöngését, úgy nyelte a maga harsogásába, mint valami gyöngye suttogást. És a Mester magába itta az Isten hangjának csengését.

A reggel derengő világosságában a Baal Sem és rabbi Cövi felkeltek a homokról. Hajuk, arcuk és ruhájuk vízzel volt átitatva, mint akiket a tenger dobott a partra. Nem beszéltek és

kerülték egymás tekintetét. Megfordultak és szó nélkül, jel nélkül, egy gondolattal indultak vissza azon az uton, amelyen idáig jöttek.

Amikor már órák bosszat vándoroltak, — a nap magosan járt és megszáritotta vizes ruhájukat, — a rabbi véletlenül a Mesterre pillantott és újra ott látta a régi szent ragyogást kedves arcán.

Azon az éjszakán, amikor a Baal-Sem a vizeken elhagyatottságában és a lelkében elhagyatottságával küzködött, a föld, amely hívta őket várakozásban terült el. Az élve eltemettek hangja felszólt a föld alól és kérdezték a levegő hangjaitól.

Mit hallotok?

Ekkor szólottak a levegőbéli hugai:

— Vihar dühöng és a lázadó vizeken közeleg Ő, aki megvált bennünket.

Es idő mulott és újra kérdezték a föld hangjai:

— Közeleg-e már az Országhoz?

Es hangzott a felelet:

— Az ige van rajta.

Es megint idő mulott és megint felszállott a kérdés:

— Mit hallotok?

Es mint a halálosan fáradt szárnyak rebbenése, úgy hangzott vissza:

— Halljuk a távozó lépéseinek hangját a messziségben.

Erre megnyitotta száját az ősi föld és szólott: Akkor hadd terüljek el, mert meg akarok halni.

Es elfödte az arcát és lehunyta a szemét. Es mindenek visszatértek elnyugovásuk helyére és készültek a halálra. Es a csönd elterült az ország felett és a csöndben gyötrelme volt és a gyötrelemben halál volt.

De a csönd felett egy hívó hang támadt életre, keresztültörte és szétszórt a csendet. Es a hívás átölelte az Országot és beszélt hozzá:

— Nem fogsz meghalni én szerelmem. Az Ur országa te, felébredsz és élni fogsz. Es ne porlekedj azzal, akit hívtál, mivelhogy ő olyan-nak született, aki vissza fog térni és az Ur keze van a gyökere felett, hogy visszahozza Őt, ha ideje érkezik. Hogy visszahozza Őt, ha időd érkezik oh én szerelmem.

A várakozás jutalma

Betelt örömben, örömtelen vágyban, virrasztottunk a riadt sziklavárban. Alant tűz lángolt, vér serkent patakban s gondjainkat messze dobta ki a katlan.

Mindenki mások lelke, álma, vágya lehervadt volna örök elmulásba, de várt a vár és ébren volt a várta s parancsolta, hogy várjunk mindhiába.

Es várni kell és várni fogunk végig, száz kétségen túl a kétségbeesésig, mert várásunkban végzet tüze lángol, elrettenés a bitang elmulástól.

Mert élni kell, mert életünk az élet, magva a tüzeknek, a felgyűlésnek, kelyhe uj boroknak ó domboknak őszén, uj világok fénye a multak összetörtén.

Betelt örömben, örömtelen vágyban virrasztottunk a riadt sziklavárban, de várásunk ma tetté ébredt végre és megérkezünk a régvárt messzeségbe!

SALAMON LÁSZLÓ.

és!

tesitem

közön-

összes

nleges-

átme-

abátok,

cialis

és kül-

örkabá-

obb vá-

taktarra

k.

n M.

fiuraha

tóter 14.

Str. Cotița

Osamnu, bogadnu...

— Souvenir de Haidar Pascha —

Irta Szabó Imre

Haidar Pasa a török földnek az a része, amely odaát fekszik Kisásziában, ugrásnyira Sztambultól, Konstantinápolynak ettől az egészen török városrészétől, amely tele van nagyon szép és nagyon tiszteletreméltó történeti emlékekkel: régi bizánci oszlopcsarnok, vízben a föld alatt; a legnagyobb minarettel vetekedő obeliszk, egyiptomi ékirással; egy kut, amit II. Vilmos ajándékozott Abdul Hamidnek; az Aja Szofia mecset, csodája a bizánci építő készségnek, örmények építészeti költeményei és egy finom kis tér közepén, ahonnan mesés kilátás nyílik az Édesvizekre és Pera felé, egy szobor, az egyetlen, ami embert ábrázol ebben a városban. Sikertült alkotás, mert egyszerű és beszédes és szimbólum, az ember megáll mellette, mint Velencében Goldoni szobra előtt, akit a képfaragó köpcösen, bottal és könnyedén előrelépve ábrázolt, mosolyosan, hogy demonstrálja a hangulatot, ami e költő vigjátékai-ból árad. Ez a szobor is egyszerű, egy fegyver nélkül álló katona, póz és pátosz nem látszik rajta, csak kemény bizakodás. Kemál pasa. És nézem az egyetem körüli könyvesboltokat, milyen tiszták és primitívek!

De az embert fárasztja a sok tiszteletre és följegyzésre méltó látványosság, az ember minden nagy respektus mellett beleun, mint egy nagy muzeum körsetájába, az ilyen vizitekbe. Ilyenkor az élet látása üdíti az embert.

Lementem tehát a perai nagy hidra, megváltottam a jegyemet, felmentem a legközelebbi hajó fedélzetére és egy óra alatt — röpké álom volt — kikötöttek velem Kisásziában.

Kisásziának ennek a kezdetén az ember egy széleshomlokzatu indóházzal találja szemben magát, körülötte tarka emberáradat. A vasut sínjárja

Érdekes nézni a zsvajt, ám mindig tartani lehet attól, hogy az embert megszólitják a legképte-

Arábia belsejébe vezet, Bagdadba, de utba ejti az új török fővárost, Angorát és nehány más olyan helyet, amely a török nacionalizmus terjedése óta ujjáépül és terjeszkedik. Csak természetes, hogy a dologtevők ezrei között, akik a kenyérüket mennek megkeresni az ilyen helyekre, akadnak cipindlerék és szerencselovagok, szédelgők és kalandorok, akik itt próbálják visszazerezni, amit otthonukban elvesztettek.

lenebb ürüggyel, hogy kiszedjenek belőle néhány zónára szolgáló aprópénzt. Amikor tehát egy férfi pépita-briceszenben, vadászkalapban és kis hátizsákkal a hónalja alatt felém közeledett, visszafordultam a tenger felé és egy kanyarodóval eljutottam a híres ciprustemető mellé, az országutra, ahol magamban sétálhattam, elmélyedhettem az égbe és a tengerbe és ha úgy esett jól, a sőhajos ciprusokba, amelyek felé sirjelző, karcsú oszlopok dültek szerelmesen.

Sokáig nem tarthatott ez az andalgás, mert ahogy elértem az imponálóan nagy és szép katonakórházat, szembe jött egy bosnyákféle ember csipkékkel, anizslapokkal, racháttal, ragasztóval, inggombbal és harisnyatartóval a melle előtt. Válasszok a boltjában — intett — kivettem egy anizsfüzetet, amilyent ötöt sóztak már rám különböző sétáim folyamán. De a mozgóboltos nem elégedett meg ezzel, a balkeze öt ujját széjjelnyitotta, kicsit bögtött hozzá, jelképezvén ezzel öt síró gyermekét. A gyerekek üdvére vettem néhány rachátot, fizettem és csak úgy magannak mondtam:

— Elég és vége!

Emberem megszólal:

— Önnek lehet elég. De nekik — és megint széjjeltárta ujjait — nekik nem elég!

Nem volt barátságos dolog, itt Ázsia peremén megismerkedni ötgyermekes apával, adás-vétel közepe.

— Hát maga hogy-mint került ide?

— Nem turistának, mint uraságod! — és ebben valami kevés szemrehányás lappangott.

— Jó, adja hát azt a fekete cérnagombolyagot! Átnyújtottam érte egy nagy pakfongérmet, mire mélyen meghajolt, úgy hogy majdnem kiesett a boltja a melléről.

— Olyan néptelen itt a környék! Mondja, hol ihatnék én egy pohár jó, hideg sört?

Egy lépéssel közelebb jött. Karikát csinált a hüvelyk- és mutatóujjából és régi jó időbeli gesztussal megadta az első kérdésre a választ.

— Én idevetődtem úgy kérem, hogy hazajöttem Pestre a frontról, leszereltem, vezettem a rokkant katonákat a parlament elé, házbizalminak választottak, azután nem volt miből megéljek és jöttem ide becsületes emberek közé, becsületesen megélni. Amit keresek, azt hazaküldöm a három gyereknek.

— Az imént még ötöt mutatott az ujjával!

— A két ujjam vonatkozott a feleségemre és a cselédre!

— Jó, jó! Tiszteltetem a családját, de én szomjas vagyok. Vezessen valahová!

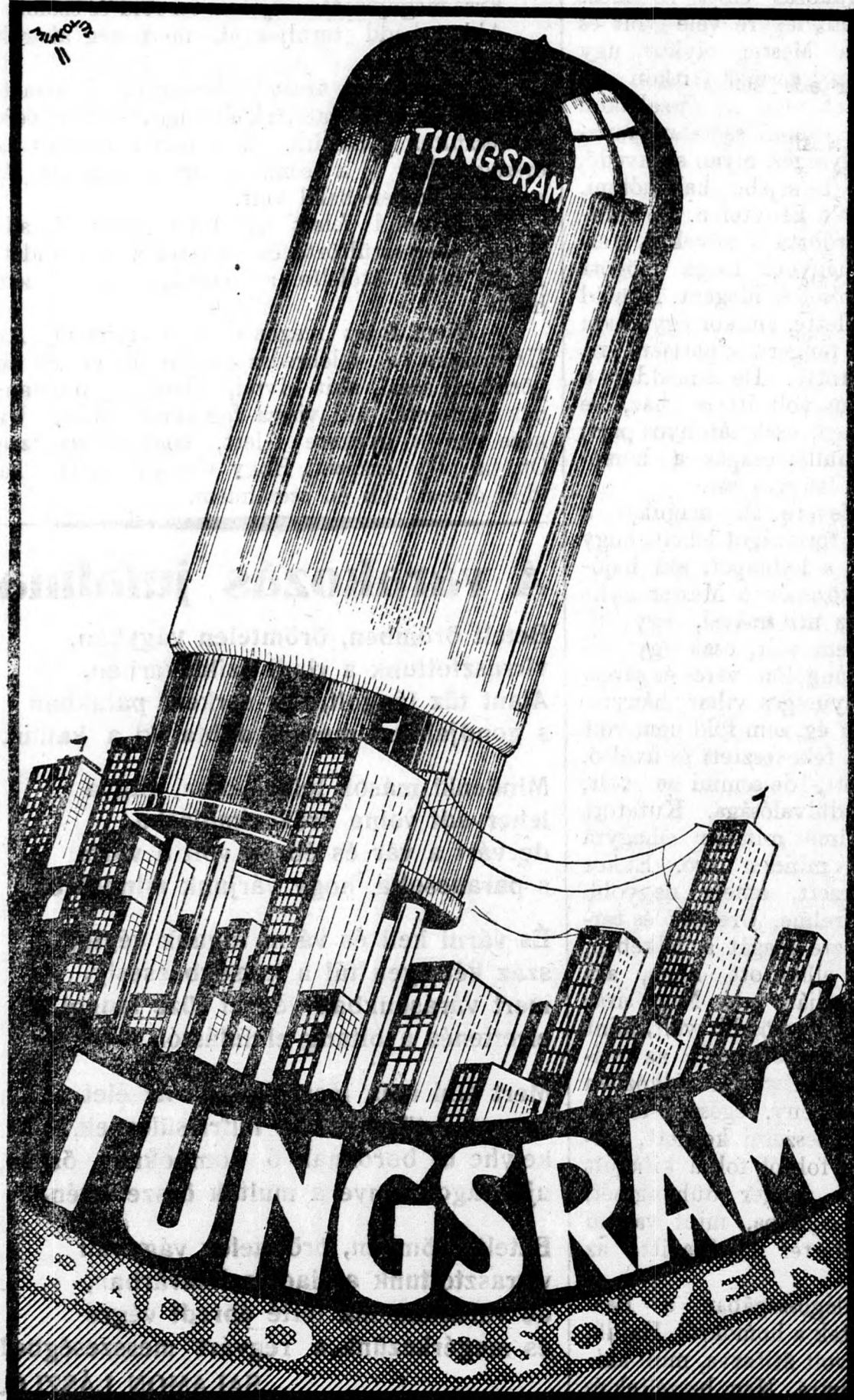
— Kérem — és valamit mondani akart, amikor közbeszóltam:

— Ide figyeljen! Én gondos ember vagyok és ha kijövök egyedül valahova, az értékeimet otthon hagyom. Minden vagyonom két török lira, semmi egyéb. Felöltöt sem hoztam, lássa. Azért mondom, hogy rám mint objektumra ne számítson. Nem éri meg a fáradságot, hogy bedobasson a Boszporusba.

Egyetlen arcizma nem rándult meg, egyetlen méltatlankodó szó nem hagyta el az ajkát. A jobb kezét mélyen lesüllyesztette kabátja belső zsebébe és kis feketefüvelű könyvet halászott föl.

— Tessék idenézni! Csak néhány napja, hogy elmultak a nagy ünnepek, amikor vertük a mellünket: *osamnu, bogadnu*. És bocsánatot kértünk, tessék idenézni, a bűnökért, amiket szándékkal, vagy önkéntelenül követtünk el és amit szívünk keménysége miatt és amit titokban, tudatosan vagy csellet vittünk véghez.

Felolvasott egy egész imarészt. A bizalom átmenelgette a szívemet.

MR 3

Universalis rádiócső

MR x

Specialis Universalis rádiócső
rácselőfeszültségre

MR 3/D

Speciális Detektor-cső

MR y

Hangszóró cső

MR W

Ellenállás-erősítő cső

MR 51

Kétrácsos rádiócső

MR 6

Univerzális cső, 2 Volt fűtőáramra

MR 5

Kétrácsos cső 2 Volt fűtőáramra

— No hi
elvihet, ahova

Elvitt egy
kal kifestett
tetett, amely
zában mezei
szél kedves

A török
tisza pohár
felől beléptel

— Szerv

felém.

Aféle sze
lehetett olva
mint vendég

— Még
nekibátorodv

— Lehe
megéreztem

Az egyik
hogy matró
hívták az

részletknél,
hazament és

— De
Szabómester
bátját?

Határoz
és huzta a
inkább az

rohanta m
cipőmet. B

léromat is
ment, de

öntött.

— Ninc
— Kősz

imádkozott
bogadnu!

— Ne

Sokáig
visszajött.

szépen ki

— A
tisztító —

kütn, mi

Gyors

Dicsérték

élni és v

országban.

A dör

a galléron

— M

tással.

— I

— most

mellényt.

— E

— I

nek fölő

lapját és

A vi

világ le

nadrágo

—

Kive

mat. Sá

célnát.

—

gigülni

Es

—

Föl

nélkül

—

cipőtisz

— Az

szólt a

—

Az

kis em

—

Sá

téptem

vére é

—ból po

—

Ar

képesl

Haida

So

rendk

szeptember 27.

uságod! — és ebben angott.

cérnagombolyagot! pakfongérmét, mire hajdnem kiesett a

nyék! Mondja, hol sört?

Karikát csinált a gi jó időkbeli gesz- a választ.

m, hogy hazajöttem ezettem a rokkant zbizalminak válasz- megéljek és jöttem stületesen megélni.

három gyereknek. tott az ujjával!

a feleségemre és

családját, de én vá!

ndani akart, ami-

s ember vagyok és értékeimet otthon

török lira, semmi a. Azért mondom,

zámítson. Nem éri son a Boszporusba.

ult meg, egyetlen az ajkát. A jobb

átja belső zsebébe szott föl.

hány napja, hogy

kor vertük a mel-

ocsánatot kértünk, miket szándékkal,

és amit a szívünk an, tudatosan vagy

zt. A bizalom át-

5

diócső

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

6

— No hitsorsos ur — kedélyeskedtem vele — elvihet, ahova akar!

Elvitt egy alacsony, de nagyon tiszta, rózsák- kal kifestett házba, frissen surolt asztal mellé ül- tetett, amelyen vízipipa állott és csinos kis vá- zában mezei virág. Az ablak kertre nyílt és a szél kedves illatokat hozott. Szívrepeső dolog volt.

A török két üveg barnasört tett az asztalra és tiszta poharakat. Amint koccintottunk, az udvar felől beléptek ketten. Köszöntötték az emberemet.

— Szervusz Sándor! — és kezüket nyújtották felém.

Aféle szegényebb emberek voltak, akikről le lehetett olvasni, hogy inkább vendégnek születtek, mint vendéglátónak.

— Még két üveget? kérdezte Sándor kissé nekibátorodva.

— Lehet — mondtam szívesen, de akkor már megéreztem a veszély suhogását.

Az egyik — erősen pofacsontos — elmondotta, hogy matróz volt a háboruban és leszereléskor hívták az olaszok, hogy maradjon meg a tenger- részterületnél, de ő jobban szerette a hazát, tehát hazament és tessék, most megint hazátlan.

— De hál' istennek, megmaradt a mesterségem. Szabómester vagyok. Nem vetné le uram a ka- báját?

Határozni nem volt időm, mert már gombolta és húzta a kabátomat. A másik, akinek szeméből inkább az alkoholistaság vigyorgott, a lábamat rohanta meg és gyors iramban lekapcsolta a két cipőmet. Boszorkányos ügyességgel levették a gal- léroamat is és eltűntek az ajtóban. Sándor is velük ment, de gyorsan visszajött, odaült mellém és üntött.

— Nincs mitől félnie!

— Köszönöm a jó vigaszt. Csak mondja, igazán imádkozott maga a nagy ünnepeken? Osamnu, bogadnu!

— Nem felelek, tessék bevárni a fejleményeket.

Sokáig nem kellett várni, mert a két ember visszajött. A cipőm ragyogott, a kabátom gondosan, szépen ki volt vasalva.

— A gallér — szólt dörmögő hangján a cipő- tisztító — még szárad, de napos szelecske van kűn, mindjárt kész lesz az is!

Gyorsan kiürítették a két üveget és rendeltek. Dicsérték a törököket, hogy hagyják az embert élni és valami kis kereset mindig akad ebben az országban.

A dörmögő ember kiment, behozta tisztára mosva a galléroamat és fölkapcsolta az ingemre.

— Maguk jó pofák! — mondom elragadta- rással.

— Igen? — adja vissza a matróz kissé fanyarul — most tessék levetni a kabátot megint, lássuk a mellényt.

— Köszönöm, a mellényt hagyják!

— De nekünk szükségünk van arra, ami ön- nek fölösleges. Itt fogja hagyni a mellényt, a ka- lapját és tessék előadni a pénztárcát.

A világ legtermészetesebb hangján kérte és a világ legtermészetesebb mozdulatával nyultam a nadrágom hátsó zsebébe.

— Tessék!

Kivette a két török lirát és visszaadta a tárcá- mat. Sándor visszakérte a rachátot, az albumot, a cérnát.

— Igya ki a sörét — szólt a matróz — vé- gülni nem muszáj!

És átnyújtotta a hajó retur-jegyét.

— Lássá, gondoskodtunk magáról.

Fölkeltem. Kalap és mellény és egy garas nélkül távoztam.

— Köszönöm, hogy fizetik a sörömet!

— Kérem, nincs semmi harag — bucsuzott a cipőtisztító.

Az ajtóban még hallottam, amikor Sándor oda- szólt a társaihoz:

— Ezt aztán jól kiimádkoztam magamnak!

—

Az uton mégis eszembe jutott, hogy valami kis emléket szerzek e kalandomról. Visszafordultam.

— Adja csak ide az anizseket!

Sándor udvariasan ideadta az albumot, ki- téptem belőle egy lapot, megcimeztem a magam ne- vére és meghagytam Sándornak, hogy a zsákmány- ból portézza meg és adja postára.

Amikor hazajöttem, leveleim között ott volt a képeslap. Sándor a képre ráírta: „Souvenir de Haidar Pascha“.

Sohse fogom tagadni, hogy ez a Sándor egy rendkívül gyöngéd és föltétlen korrekt férfi.

És az óra tizenháromat ütött...

Iria Solem Alechem

Elmondok Önöknek egy érdekes történetet, mely gyermekkoromban szüleim házában játszódott le.

Mezepevkeiben laktunk és szobánkat sok más ócska butoradarabon kívül egy régi, kopott falióra is díszítette. Nem egyszerű, tucatos óra volt ez. Bár még úkapánkat szolgálta, hajszálpontos volt most is s oly nagy tekintélynek örvendett e téren, hogy a fél falu hetenként kétszer-háromszor látoga- tott el hozzánk óráját pontos falióránk után igazí- tani. Képzelmek csak kérem, még Leibis, a filozófus is, aki a kalendárimban jártas, dicsérte az órát.

Azt mondta apánknak, hogy a mi öreg óránk szép kis vagyont képvisel. És ami a legnagyobb, öreg jószágunk sohasem volt órás kezében. Meg- történt néha, hogy beleunt a monoton ketyegésbe és a szolgálatot rövid időre felmondta, de ko- molyabb baja sohasem volt s ha makacsodott, apám volt a mestere. Ifjúkorából ismerte még a mester- ség néhány fogását s ennek segítségével javította az órát, néhány perc alatt.

Peszach előtti napon apám az órát gyöngéden levette a falról, kívül megmosta, szerkezetét liba- tollal megtisztogatta, minden évben egyformán.

Természetesen minden ilyen alkalommal néhány pók, két-három tucát légy és egyéb férgekkel kel- lett megszabadítani. Tisztítás után visszakerült a falra és ilyenkor ketten ragyogtak, az óra a gon- dos tisztogatástól és apám a gyönyörűségtől, hogy kedves holmiját csillogó szépek látja.

Szép őszi napon történt. Ebédnél ültünk s én — szokásom szerint — a falióra ütéseit számlál- tam: Egy, kettő, három... hét... tizenegy... tizenhárom...

— Tizenhárom — kiáltottam álmélkodva — tizenháromat ütött volna?

Apám felnevetett.

— Te jó számoló — ingerkedett vélem — hallottad-e már valaha, hogy egy óra tizenháromat üt?

— Ugy tetszik, mintha mégis tizenháromat hal- lottam volna — mormoltam.

— Hallgass ostoba, — kiáltott egy óra se üthet tizenháromat, jegyezd meg magadnak.

— Azt hiszem mégis igaza van — szólalt meg anyám — mintha én is tizenhárom ütést hallottam volna...

— Most meg már te is beleavatkozol — mondta apám elkeseredetten.

Ebéd után az asztaltól felkelve, odalépett az órához, megrázta, mire az ismét ütni kezdett. Mind- nyájan figyelmesen számoltuk az ütéseket, lábunk- kal verve a taktust: Egy... kettő, három... hét... kilenc, tizenkettő és... tizenhárom.

— Csakugyan tizenhárom — sóhajtozott apám s olyan értelmetlenül, olyan elképedve meredt maga elé, mintha a falat hallotta volna beszélni. Heve- sen rázta meg újra az órát, az óra ütött és... tizenháromat. Lesujtottam, szakálát idegesen tépve rohant fel-le a szobában és hangosan vitatkozott magával.

— Tizenháromat ütött az óra... Mit jelenthet ez? Vajjon mit jelenthet? Ha valami nem volna rendben, megállna az egész szerkezet. — Tehát — csakis a rugó a hibás...

— Persze hogy a rugó — vigasztalta anyám is. — Miért nem veszed le, hogy megvizsgálod, ahelyett, hogy bosszankodsz, meg találgatsz, hogy mi baja.

— Igazad van — szólt apám. Le is vette azon- nal a falról, percek alatt darabokra szedte, összes alkatrészeit megvizsgálta, egész délután dolgozott rajta olyan odaadással, hogy homlokáról vastag ve- rejtékcseppek hullottak.

Midőn este ismét felakasztotta az órát, mind- nyájan kíváncsian gyűltünk köré. És ime az óra most már csak tizenkettőt ütött.

Apám örömtől sugározva, megkönnyebültén mondta: „No ugy-e, hogy nem üt most már tizen- háromat“.

Anyám mosolygott.

— Tudjuk, hogy ezermester vagy — mondta. — De észrevetted-e, hogy nyöszörög, mikor ütnie kell. Talán fáj neki.

— Képzeldsz — felelt apám, de azontul min- dig figyelte az ütéseket. Anyámnak igaza volt.

Ütés előtt az óra valami különös berregést halla- tott s az ütések hangja se volt a régi. Az eddigi tiszta, esengő hang, hirtelen rekedtté változott. Öreg előimádkozó Jomkippur-esti hangjára emlé- keztetett.

Nyögései és berregése idővel mind gyakoribb lett és apám szívét kimondhatatlan fájdalom töltötte be. — Fájt, hogy nem tud segíteni az órán.

Rövid idő múlva az inga mozgásai is szabály- talanok lettek, egy szép napon megrázkodott hir- telen és kezdte elhibázni az ütést. Olyan volt most kedves óránk, mint fáradt öregember, ki lábait kinnal vonszolja maga után. Szerencsére apám a veszélyt idejekorán meglátta.

— Kevés a suly — mormogta magába és a konyhába sietett. Kikereste a mozsártörőt (lehetett vagy másfél kiló) és az óra sulyaira agatta. Az óra felélénkült, de nem sokáig. Nehány nap múlva ismét betegeskedni kezdett és valóságos köhögött.

Borzasztó volt mindezt látni és szegény apám- nak nagyon megviselte az idegeit. Mint az udvari orvos, ki minden lehetőt elkövet és gyakran saját életét is kockáztatja, csakhogy királyát az életnek megmenthesse, apám is szakadatlanul új szer után kutatott, hogy azzal bálványozásig szeretett óráját meggyógyítsa.

— Kevés a suly — mormogta és a konyhába sietett. Onnan egy rézlábast hozott, később egy vasalót is, majd egy zsákocská homokot, s végül két téglát. Mindezeket az előbbi sulyokra akasztotta. Az öreg óra kissé magához tért, újra életre kapott és — nehezen s sóhajtvá bár, — de mégis to- vább járt.

A szerencsétlenség este következett be. Épen vacsoránál ültünk és a szokásos péntekesti ételeket fogyasztottuk. Étkezés után cselédünk finom, piri- tott tökmagot hozott a konyhából, melynek fogyasztásában Jente, a nagynéni is szorgalmasan résztvett. A tökmagok szopogatása közben nagynénénk érde- kes történettel mulattatott, melynek maga is szem- tanuja volt.

A gyertyák kialvófényben voltak és az árnyékok

Figyelem! Magazin „PARISIEN“ Aruház **Figyelem!**
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12. szeptember havi árjegyzéke:

I. Férfidivat osztály:

Zephir ing, 2 gallérral.....	195
I-a siffon fehér ing.....	150
Selyem elejű ing, garantált I. siffon háttal	350
Férfi sokni.....	18 leitől
Férfi zsebkendő.....	13 leitől
Férfi selyem nyaksál.....	90 leitől
Férfi nyakkendő.....	25 leitől
Kalap, fekete és színes.....	175 leitől

Mérték után selyeminget 450 leiert 24 óra alatt elkészítünk.

II. Rövidáru és nőidivat osztály

Jó minőségű patent harisnya.....	18 leitől
Női ingek.....	115 leitől
Gyerek svetterek.....	180 leitől
Női kötött kabátok és svetterek.....	450 leitől
Női harisnya, divatszínben.....	27 leitől
Női keztyűk divatszínben.....	25 leitől

III. Üveg- és porcellánosztály

Vizes pohár.....	6 leitől
Bögre.....	12 leitől
Tányér.....	12 leitől
Csésze, aljjal.....	28 leitől

Aipacca övöszkő és díszműárak a legolcsó- ban beszerezhetőek.

IV. Gyerekjátékosztály

Babakocsi.....	175 leitől
Gyerek hajtány (vas).....	450 leitől
Felhúzó játék.....	30 leitől
Iskolatáska.....	62 leitől
Aktatáska, bőrből.....	250 leitől
Aktatáska, vászonból.....	175 leitől
Vulcan-Fiber-Koffer.....	320 leitől
Bőr ridikül.....	98 leitől
Gyerekkocsi.....	450 leitől
Palatábla.....	17 leitől
Zsebkés, acélból.....	9 leitől

V. Cipőosztály

Hatóságilag engedélyezett végeladás. Beszerzési áron alól kiárusítjuk.

áramra

áramra

mind magasabba nyújtották a falon. A tökmagok ropogtak s mi színes meséket mondtunk egymásnak.

— Megálljatok — szólt a nagynéni hirtelen — hallotátok-e mi történt nemrég a szomszéd faluban? Éjnek idején rablók törtek be a zsidó kocsmáros-hoz, családostól megölték, majd pénzét magukhoz véve, megszöktek. Csak a cselédlány menekült meg, aki a közeli város felé rohant ordítva: Rablók! Gyilkosok! Segítség!

A félelmetessé vált éji csendet e pillanatban

nagy robaj rázta meg és mi bizonyosra véve, hogy rablók törtek a házra, torkaszakadtunkból kezdünk ordítani: „Gyilkosok! Rablók! Segítség! Segítség!!

— Mi történt — kiált anyám, — az Isten szerelmére mi történt?

— Segítség! — ordítom feléje.

Erre a lány is berohant a szobába és összevissza kiáltozta: „Tűz van! Segítség! Tűz van!

— Miért kiabáltok úgy — szólt most már nagynémem, tulkiáltva valamennyiünket — hisz semmi baj sem történt! Nem tájtátok? Semmi! Csak az óra esett le. Nem is csoda. Talán egy ember kibírná az a nehéz sulyt, amit ráragtatok?

Megnyugodtunk kissé és az órához lépve láttuk, hogy az inkább hullához, mint élőlényhez hasonlít Hü kisérői, a zsákoska homok, a rézlábas, vasaló és mozsártörő, kik utolsó napjaiban apolták és erősítették, a földön heverték körülötte.

Apámnak nehéz könnyecsképek perogtak szeméből.

— Ne sirj, ne sirj — mondotta anyám. — Az óra ideje nyilván letelt. Bizonyosan nem adatott meg neki, hogy tovább éljen. Legyen tehát megváltója az egész zsidó népnek és nekünk,

amen.

radalmár voltam, én is égtem a háboru poklában, de most már kiábrándultam. Most új és más küzdelmek előtt állunk, most már nem az igazság diadala a fontos, hanem a megmaradás. Magát bántották, tudom, igaztalanul. De a katasztrófákban mindig bűnbakok után kutatnak és az áldozat mindig a legkiszolgáltatottabb, jelen esetben a zsidó. És valljuk meg: az antiszemitizmusnak is vannak igazságai. Ezt én, a filozofemita mondom. Parasztokat nem lehet doktrínákkal megváltani és ezeréves tradíciókat nem irthat ki a magyar szívekbeli egy idegen fajta, amelynek mozgékony szellemisége lázat okoz a szervezetben, nem pedig gyógyulást.

Bölcs Tamás csodálkozva nézett Tibayra. Majd kisvártatva megszólalt:

— Igaza van, de csak a maga szempontjából. Ám ne feledje, hogy mi, a zsidóság tettük naggyá Budapestet és a vidéki városokat, kultúrát teremtettünk, a magyar szellemi reneszánszot pénzzel és lelkesedéssel támogattuk. Tudom: voltak aljasok és megköttyösödöttak is közöttünk, mert hiszen minden felkavart állóvíz felszínre dobja a hinárt. De odaát nem disztigválnak, odaát mindenkit egy kalap alá vesznek közülünk.

— A forradalmak sohasem disztigválnak — replikázott Tibay. A forradalom elemi erő, mint a villám és a jégeső. Ha a világot az értelem kormányozná, sohasem volna forradalom.

— Ugy van! — kiáltotta fel egy szélesvállu, markáns arcu ur, akinek szemei vészfényesen villantak meg.

Majd hozzátette:

— Maguk az okai, hogy a magyar éltelmiség százazrei most kenyértelenül, kidobva, földig alázva néznek a holnap elébe. Maguk az elnyomást akarták megszüntetni és új elnyomást teremtettek. A legfajóbbat és legkeserűbbet: a népi elnyomást.

Mélyen és dacosan nézett szemébe a heveskedő urnak, aki az egyik helybeli lap munkatársa volt és Merész Gergelynek hívták. Merész Gergely olyan hangnemben beszélt, mint az olyan emberek rendszerint, akik nem tűnnek ellentmondást. Nem volt művelt ember, de komolyan hitte, amit mondott. Szenvedélye volt, hogy hősi gesztusokkal hadakozzék az elismerésért, melyet gyöngye akaratu emberekkel szemben könnyen vivhatott ki magának. Égő nacionalizmus hevitette, meggondolás nélküli dac, mely tényleges keserűségből fakadt, kritikátlan fajszeretéből. Mint újságíró szimpla egyéniség volt; egy rég elkopott frazeológiát variált mindig paroxizmusban izzó cikkeiben. Ama purifikáló természetek közé tartozott, akik a legjelentéktelenebb dolgok mögött is szörnyű visszaéléseket szimatoltak, megtévesztve a méretek látszólagos nagyságától.

Az alantas indulatok sokaságában természetesen sohasem sejtette meg a törvényszerűséget, melyek a viszonyok és adottságok alakulásaitól függenek; úgy érezte, hogy a jó és a rossz közötti különbségtételre az élet sodró harcában minden embernek gondolnia kell és általában: a lelkesültség fontosabb és döntőbb jelentőségű az érdekekénél. Valójában élvezte a gyűlölködés lehetőségét, a harcot, amelyet népe nevében az új hódítók elnyomása ellen szervezett, természetesen mindig készen arra, hogy alkalomadtán megalkudjék. Nem volt rossz ember, de igazán jó sem, ama egyéniségek típusa volt, akik inkább külső, mondhatni testi sulyukkal szereztek érvényt belső tulajdonságaiknak. Az oktroj embere volt.

Tamás bár nem akarta meggyőzni Merész Gergelyt, mert ildomtalanának találta volna, ha már most vitával vonja magára az asztal körüli társaság figyelmét, mégis nem állotta meg, hogy vissza ne vágjon:

— Én azt hiszem, az elnyomás ellen az a legjobb védekezés, ha az elnyomottak megismeri igyekeznek az elnyomókat és magukhoz édesítik őket. A politikusok megkerülésével, meg kell találni a hódító nép felvilágosodott, gondolkodó, haladó rétegeihez az utat. Közeli gondolat a román demokráciához, ha kell, a magyar reakció ellenére is.

E szavak merészsege őt magát is megdöbbenettette. Percre szinte szédülést érzett. A pillanatnyi csendben, mely szavai elhangzása után állott be, szíve erősebben dobogott meg, félelem és dac ébredt fel benne. De a következő pillanatban már megnyihült a feszültsége, mert Merész Gergely szava sietősen csapott le:

— Ez árulás volna, érti uram? Árulás!...

Az „Astória“ kávéház

Irta Salamon László

Az alant következő regényrészlet szerzőnek most befejezett „Vér városa“ című nagyszabású regényéből való mely a háboru utáni Várad életét tárja fel eredeti színekkel és szempontok szerint. A „Vér városa“ igazi kisebbségi regény, melyben a zsidó, magyar és román sors egyéniségbe nőtt hordozói pergetik le szemünk előtt e történelmi idők érdékfeszítő tragikomikumát.

Ez a város már békében is kávéházi életével érdemelte ki magának azt a megtisztelő meghatározást, hogy: kis Pest. És valóban: az ebédutának és esti pihenők idején a fülledt zsongásban, a tarka egymásra-zsufoltság gőzében, — különösképen tél évadján, — a zürzavarnak olyan ritmusa hallatszott a nagy és luxurióz kávéházakban, mely a pesti butvárdkávéházak elengedhetetlen kelléke.

A városi élet szintetikus összetettsége bomlott ezekben a tágas kávéházakban alkotóelemekre, vagy helyesebben: az alkotó elemek egyesültek mintegy a zajok ritmusában és a fekete kávék zamatos páráiban magasabb szintezésbe. A tervek, álnok, kapzsi és éhes elszánsók úgy vibráltak ilyenkor, ebéd után a kávéházi levegőben, mint mikrobák százazrei. A nagytekintetű társadalom ellentétes erői itt fújták ki magukat méltóságjeljes, vagy nyugtalan emésztésben, itt keverődtek a kártyák, itt szövdtek az érdekláncok, itt bontakoztak ki először a gazdasági élet újabb irányzatai, itt mérettetek meg a politika eseményei az egyéni vélemények mérlegén.

A terpeszkedő kényelem, a tipikus kávéházi butorzat, a levegő és a hangulat valahogyan elmosta itt még az arcok éles különbözőségeit is, nemcsak a társadalmi rangfokozatokat és ellentéteket, melyek az egyes csoportok között nyilvánvalóan fentállottak. A forradalmár ügyvéd egyétt ült a polgári és egy kevés korruptóra mindig hajlamos lapkiadóval, a nacionalista román ügyvéd a kisebbségi vezérferfiával.

Hangos viták csak a művész- és újságíróasztalnál hallatszottak, az egymás iránti utálat is ott ült ki őszintén az arcokra. Képzőművészeti viták hangoskodtak itt, az „aktivista“ művészet jövőjéről szóló heves elméletekkel, a szociális problémák feszegetői itt csaptak össze a zsidókérdés szakértőivel.

Az igazi centrum mégis az „Astória“ kávéház volt, mert itt a polgári társadalom minden rétege legfejlettebb típusaival és legizgágább egyéniségeivel képviseltette magát. A háboru-előtti világ megmaradt hirmondói itt gyakorolták a tekintélyt az új gazdagok fölött; arisztokratikus fölényt mimelő marhaküpecek itt sóhajtoztak vissza a régi szép időköt, amikor még valódi grófok, sőt hercegek ültek a huszár-tiszti asztaloknál. És itt szellőztette honfibanát a vidékről berándult földesur, aki a nagy lakóüvegen át kigyúlt szemmel bámult egy-egy

friss leányarc, egy-egy telt csipőjü asszony után.

Amikor belépett az ebédutáni hangulatban zsongó kávéházi bolyba, a művészasztalnál csak egy pár ismeretlen arcot látott. Külön ült le tehát az ablak mellé, melynek széles keretén át, a melankólikus, szinte szökés omlatagsággal kibontakozó téli napsütést láthatta szeme, amint a tér architektónikus szépségeit frissítő pompával előntötte. A színház görög oszlopsora méltóságosan, derűs komolykodással fogta keretbe a levegős teret, melynek csipkés palotái egy fejlődő és lázas korszak szépség-ábrándjairól tettek tanubizonyosságot. És arra volt kénytelen gondolni akaratlanul is, hogy egész fiatalon, a husz évesség önfeléd boldogságában hányszor nézte el ennek a térnek szépségeit, olyan elégedettséggel és szeretettel mintha minden háza, minden üzlete, minden pompája az ő személyes tulajdona lett volna. Nagy városzeretete abból a tudatból, helyesebben megérzésből eredt, hogy a város és csakis a város a lehetőségek, a gyönyörűségek, az alkotó erők fészke és minden új palota, minden új villamos sín, amit leraknak, — az emberi felszabadulásnak egy-egy kegyetlen és ostoba tradíciótól való menekülésének záloga. S talán mert már egészen ifjúkorában is, lelkét igazában az intim hangulatok, a meghittségek, a végsőkig bontott részletek szeretete dominálta, — talán ezért és mindennek ellentétéképen csodálta a monumentalitást, az architektúra grandiózus méreteit. Vonzotta a márvány és a kő, az emberáradat, mely a városi utak síma aszfaltján végighullámszik, vonzotta, mint a folyam hömpölygése és az egek csillaghimes végtelenje és mint általában minden, ami ártódban volt, akár érzés, akár szenvedély, akár eszme lett legyen az.

Merengéséből egy kéz érintése rezzentette fel. Felnézett és tekintete Tibay Gáspár különös mosolyu szemeinek csillogásával, ajkainak gunyos kifejezésével találkozott.

— Van szerencsém — szólította meg Tibay kuncogó hangon, melyben dévajság, melegség, távöltartó fölény elegyült.

— Tibay Gáspár! — hatódott meg Tamás. Igazán örülök, hogy láthatom. Egy világ omlott össze azóta, hogy nem találkoztunk.

— Bizony, egy világ és egy csomó élet. De jöjjön, üljön közénk, hadd mutassam be a kolégáknak. Alig fog ismerni belőlük egy-kettőt, mert legtöbbje jövevény, a nagy forogtag sordota őket ide.

Átmentek a művészasztalhoz.

A bemutatkozások után Tibay mellette foglalt helyet és megkérdezte tőle:

— Mi újság odaát?

— Tudja jól, fenekestől van felfordulva minden.

— Ne csodálja. Egy ország veszett el és a robaj piszkos porfellegében a lelkek is beszenyenyedtek. Maga tudom, nem tudja megítélni szenvedélytelenül a dolgokat, mert még nem ismeri a mi itteni szenvedéseinket. Én is for-

Örökség
Biblikus
Próféták
Királyas

Zord szö
Az Isten
A templ
A ghetto

Borzolt
Az évad
Az égi
A gyász

Sötét ve
A párt
A hős
Az ivad

Halló
Örö

Leány
Áldozat
Szenved

Zugó o
Visszah
Ső étlő

Csillaga
Minden
Minden

Kenécs
Nagy b
Nevetett

Áldozat
Angyal
Minden

S a ha
Gözölge
Am a r
S a tár

Cimbalo
Leánya
Templó

Hét ezü
Hol a
Nagy a

Arany
Porfir
Pühent

Midőn
Vad kö
Öszfirt
Sziklap

Az utal
A temp
Oh Izr
Vénülő

Az Irás
Hídege
Az eg
Meggö

És meg
Leánya
A hápa

Arva g
Dohos
Spányo

Epedet
Hol va
És ti P

Ol oi
Hol va
Omlado

Odvast
Jajongó
Isten sz
Ösök g
Idéződi
Véres p
Ciklops
Ósi szá
De nem

Noemi

Irta Ivan Goll

I.

Örökségül nyert sorsotok sirva hordom
Biblikus anyák
Próféták nők
Királyasszonyok

Zord századokból nékem susognak
Az Istenévek
A templomévek
A ghettóévek

Borzolt lelkemben messziről zengnek
Az évadünnepek
Az égi ünnepek
A gyászünnepek

Sötét véremben mélyről kiállnak
A pátriárhák
A hős vezérek
Az ivadékok

Halld Izrael, Örökkévaló a te Istened, az
Örökkévaló egyetlenegy!

II.

Leánya a tavasz népének!
Áldozat és áhitat pazar
Szenvedelmében ragadtam a földet
Zugó olajfák s aszfodéloszok
Visszhangja sirt imát
Ső étlő tavak mélye-n
Csillagaim tüzei egiek
Minden férfi fennen hordozta cédrus fejét
Minden leány akácska volt
Izrael tavaszi domb!
Kenőcs és olaj illatoztak —
Nagy barna szemekben
Nevetett Isten
Áldozat volt a pátriárcha szó
Angyalok hordták az ég választ
Minden leánypanasz bugó galambpár
Minden asszonyóhaj szöke bárány
S a harcász zord harci fogadalmá
Gőzölgött el a bikák vérén
Am a mandulaligetünnepek
S a táncok az édes szőlőhegyen
Cimbalom-mámmorral koszorúzták az évet

III.

Leánya a talmud népének!
Templomé melynek részfalampája
Hét ezüst-ágba rügyeződött
Hol a mesecsillagok helyett
Nagy ámpolnák ijesztgették át
A misztikus éjt
Aranyszerlegekben fogoly volt Isten
Porfir árkádok ravatalán
Pihent a haldokló év —
Midőn Izrael dombjairól leszállt
Vad köörvényben zuzta szét
Őszfirtü hullámos fejét
Sziklapadló morzsolta sima térdét
Az utakon lógott az üszkös nap sötéten
A templom népét gyöngye mécs világitotta csak
Oh Izrael porladó Hegység
Vénülő Gleccser
Az Irásban és a Jeleken és a Kabbalában
Hídegen bogoztad ki
Az eg stádiumait
Mégkövült volt a lelked
És megfagyott szived!

IV.

Leánya a ghettó népének.
A hápogó és kolduló rabbiknak
Árva gyermek és sirásó
Dohos pincékben sötét odokban
Spanyol tornyokban orosz vermekben
Epedtem én!
Hol vagy Elohim
És ti Kodoschim?
Oi oi oi
Hol vagy Ádonoi?
Omladozó templomokban rázzátok a pálmát
Odvas foggal krakogjátok a panasz zsolnárt
Jajongástok és lármák
Isten szabadságát akarjátok
Ősök gestusa, képe
Idéződik veletek ragados kaftánok népe
Véres pogromok közt, börtönök során,
Ciklopsz városok gyilkos táborán
Ősi származástok készek mindig vallni
De nem akartok hallni!

O illatos nővérek és bölcsesség szerető fivérek
népe
Kelj fel én népem s hagyd a dalokat abba már
végre
És kísérd a Sirám és Irás Istenét
Temetésre!
Halld' Israel!

V.

Halld!
Tied a Szellem
Tied a Szellem, mely vérrel és Istennel titatott
Tied a Szellem a teremtés minden tüzeiben tisztoga ott
Tied a Szellem, mely minden tengerekre és országutakra elutazott
Tied a Szellem, mely minden emberi bölcseséget és szépséget és tudást és tevékenységet magába szívott
Néked az egy egyetlen örök Szellem adatott!

Halld Izrael!
Szellemed ragyogja be az öt Kontinentet
Szellemed uralkodik a négy Elem fölött
Szellemed hódítja meg a három Birodalmat
Szellemed szabaddá teszi a két Embert
A te egyetlen S elmed!

Halld Izrael!
Szellemed Édenre tárt kapu
Szellemed vágy Nirvána után
Szellemed báika Elvsum felé!
Halld' Izrael a te Szellemed a te Istened, a te Istened egyetlen egy!

VI.

Uj holdra fel fogok támadni!
Ébenkék hajfonatom bekenem dióolajjal
S uj fogadom szeretőm csillagította csókos ajakkal

Uj holdra utra fogok válni!
Az égbe lelkemem bo dog szeremem
S a földön épitem győzelem és e szeremem

Uj holdra táncba fogok szállni!
Álmukból az embert mind kilejtem
A városokba uj fény magvait ejtem

Uj holdra fel fogok támadni!
A Sze lemet hamvából uj életre rázom
Az ódora h tet tudássá koronázom

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövétujdonságok és a

legjutányosabb árakért
előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek

HERKOVITS JENŐ

uriszabónál, Cluj, Str. Julia M. és Vlahuta sarok — (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok)

Képviseletet kerestünk

1 öl tüzifa 950 L.

II. oszt. hasábos 4 m³ tüzelésre kitűnően alkalmas. Házhozszállításra.
II. oszt. bükk és tölgy felaprítva, házhozszállításra 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bükk hasáb és hántottfa ugy aprított, mint ősles tételekben a legolcsóbb napi árban kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. Telef. 423

A Sofár és az Élet könyve

Mély értelme legyen az Irás ama követé-
léseinek, hogy Újév napján hallassék a Sofár
szava.

A Sofár ezt mondja:

Ébredjétek alvók almaidokból és megszédül-
tek a ti szédüléstekből támadjatok föl! Víz-
gáljátok meg eddigi cselekvéseiteket és térje-
tek meg bűnbánással.

Gondoljatok a Teremtőre ti emberfiak, akik
a napok hiúságai közepette megledkeztek az
igazságról; az egész évet semmiségek között
töltöttétek, dolgokkal, amik senkinek hasznára
nem voltak, amik senkit bajából ki nem segí-
tettek. Mélyüljétek el önmagatokba, szálljatok
le a lelkiismeret mélyére, javítsátok meg eddig
járt életutaitokat és cselekvéseiteket.

Térjen le mindenki a helytelen utról és
másítsa meg rossz szándékait. Maimonides

„És iktass be az Élet könyvébe!” — ezt
csakis jelképes értelemben szabad fölfogni.

Ha valaki ugyanis el legyen telve az isten-
hez való ragaszkodástól, ha minden bizodalmit
végtelen kegyeibe helyezi és magára veszi az
égi birodalom jármát — ezzel már be is ik-
tatta magát az Élet könyvébe.

Ha ellenben valaki, aki szenvedélyeinek
szolgája, annyira elveszti hitét isten átfogó
nagy szeretetében, hogy már megbánásra sem
képes és nem tud megtérni Istenéhez, akkor
ez (ments isten!) ugyanaz, mintha beiratkozott
volna a Halál könyvébe. Baal Sem

Salon de mode Mme KNÖPFLE

Telefon 251 divatszalon Telefon 251
CLUJ, Str. Memorandului (volt Unió-ucca) 11.

A női öltözködés ezévi őszi divatja.

Délelőtt: Kötött és kasha, egyenes- és jumper
ruha, drapp, kakao, zöld, terakotta, kockás,
bordürös, de sima anyagból is. Kabát: kis- és
nagykockás, mintás angol szövét. Kalap: kis- és
félnagy velur, nyulszőr, filc.

Délután: Krepdesin krepzolé és bársony, fehér-
fekete, sötétkék a túlnvómó, de más élénk szí-
nekben is. Fuzon: glocknis és plisse. Kabát:
sima anyag, glockni-, sokszegős, gazdagon
szörmével. Kalap: mintás fekete- és színes
selyembársony.

Este: Zsorzett, krepdesin, velursifon felváltva,
gazdag gyöngy, csipke és flitterdíszel.
Szalonomban mindezek eredeti bécsi és párisi
modellekben megtekinthetők. Rendelés után
anyagjaiból, de hozott keimből is hűen le-
mácsolom.

Erdélyi történetek

(Benedek Elek előszavával). Ára 150 lei.

A gyönyörűen kivirágzott erdélyi irodalom leg-
kiválóbb elmeszélőinek tizenkilenc remekbe far-
gott novellája.

Lakatos lászló:
Az ember, az asszony és a tolvaj

Ára 135 lei.
Pest 1927-ben, a pesti férfi és asszony csufolódó,
vidám szellemes megvilágításban.

Utánvét-
tel küldi **LEPAGE** Kolozsvár. Könyv-és
kottajegyzék ingyen

Hirdessen az Új Keletben

Hornyolt

és hódfarku cserepet

legjutányosabb árban
prompt szállítása ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

Gyári képviselő és raktár

**LEPAGE,
CLUJ**

Kérjen ajánlatot, prospektust.

Hölgyeim!

A
„Carmen“
nőikalap-szalon,

óriási raktárát az előrehaladott idény miatt

**mélyen leszál-
lított áron
árusítja.**

Cluj, Cal. Victoriei 4.

(volt Kossuth Lajos-utca)

מודע רבה בדי.
סודרי ספרים החפצים לקנות בזול ולתמיית
נאותים יפנו לבית מסחרי וימצאו תמיד כל
מיני ספרים רומעל ודשכלה ספרים וראים שים
פוסקים משניות הממכר היחודי של תשמישי
ס'ת כתרים ודיל וככו. שליתים צמר ומשי
למחירים היותר נמוכים.

Benjamin Schapira Librăria Cernăuți,
Piața Dacia.

A világ legnagyobb művészeit
hallhatja

EDISON

világmárkájú

gramofon

lemezein

Str. Memorandului 16.

Legjobb a
Béldi
kézfinomító!

Puhít, fehérit, finomít. Kapható mindenütt. Főraktár:

EMKE
drogueria

Cluj (Kolozsvár)

Legendák a régi máramarosszigeti zsidó temetőről, amelyet most el akar venni az agrárreform

(Sighet - Máramarossziget, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától). Máramarossziget zsidó lakosságának kínos szenzációja van. A szenzáció, amely izgalomban tartja a város zsidó közvéleményét, már régebbi eredetű, de a szóbanforgó ügy most jutott el a döntő stádiumba. Arról van szó ugyanis, hogy a máramarosszigeti Chevra Kadisa tulajdonát képező régi temetőt az agrárreform alapján kisajátították. A kisajátítás indokolása az, hogy a temető a város belsejében levő Váradi Gábor ucca frontján fekszik. A kisajátítási végzést a Chevra Kadisa megfélebbezte, mire hivatalos bizottság szállott ki helyszíni szemlére, amely azonban nem járt eredménnyel. Erre az ill-tékes fórum újabb bizottság kirendelését határozta el, annak megállapítására, hogy a körülbelül negyedholdnyi terület még mindig temetkezési célokra szolgál-e. Tekintettel arra, hogy a temetőt mintegy 150 évvel ezelőtt lezárták, az agrárbizottság döntését nem nehéz előre megjósolni.

A régi temető legendái

A szigeti régi zsidó temető kisajátításával a vallásos kegyelet megannyi emléke és legendája kerül a modern élet rohanó kereké alá. Elfakult pergamentek beszélnek a régi zsidó temető örök lakóiról és ezek a legendák ilyenkor, a nagy ünnepek idején új életre támadnak azok lelkében, akik évente elzarándokolnak szüleik, hozzátartozóik és őseik sírjához.

150 esztendővel ezelőtt betelt a régi temető. Az akkor még jelentéktelen szigeti zsidó hitközség a speciális közigazgatás alatt álló kincstári város magisztrátusától csak nagy áldozatok árán tudott engedélyt szerezni arra, hogy a mai Iza-uccában új területet vásárolhasson temetőnek. A régi temető berek-sztésének és az új temető felavatásának időpontjában a tragédiák egész sorozata sepegt végig Máramarossziget zsidó lakosságán. Ezekről a tragédiákról emlékeznek meg az apáról fiura szálló legendák. Megrázó körülmények között napról-napra széles rendet vágott a halál a szigeti zsidóság maroknyi csoportjában. Emberek, asszonyok, fiatalok és öregek, jóformán betegeskedés nélkül, egyik napról a másikra szállottak sírba. A hirtelen elhullott emberek számával arányban nőtt a szigeti zsidók rémülete is. Ugyáztott, hogy senki számára sincs irgalom...

A csodatevő álmom

... És itt kezdődik a legenda. Máramarossziget első és névtelen rabbija, akiről csak annyit tud a hagyomány, hogy szentéletű ember volt, talán nem is ember, — a legnagyobb siralom idején megjelent legkedveltebb tanítványának álmában. A legenda ennek a chászidnak a nevét sem őrizte meg, mint ahogy nem tesz említést a 18. század második felében európaszerte fellépett kolerajárványról sem, amely százezerszámra szedte áldozatait. A legenda a rettenetes betegséget az új temető felavatásával hozta összefüggésbe. Az álomlátó chászid előtt megjelent jelenség is az új temető felavatása körül elkövetett szertartáshibákban nevezte meg a szerencsétlenségek eredőjét. Együttal azonban közölte vele azt is, hogy a vést hogyan lehet elhárítani. Az ismeretlen chászid követte a jelenség parancsát, kiment a temetőbe és a névtelen rabbi sírkövére felírta mesterének a nevét. A súlyos betegeket azután ehhez a sírhoz vitték ki, ahol a chászid imákkal és más ceremóniákkal könyörgött a felgyógyulásukért. A gyógymód alighanem jól beválhatott, mert az ötleletes chászid, akit rengeteg ember keresett fel, messzevidékről is, rohamosan meggazdagodott.

A névtelen móre-cedek

A csodatevő névtelen rabbirol a hagyomány úgy tudja, hogy Oroszország belsejéből származott, ahol egy kis faluban élt visszavonultan és minden idejét tanulmányainak szentelte. Egy alkalommal

odavetődött a cár, akit nagyon meghatott a rabbi jámborsága és végtelen tudása. Alighogy az uralkodó eltávozott, futár érkezett a rabbihoz a cár üzenetével, hogy az egész házanépével költözzék fel a cári palotába. Moszkvában nagy tisztelettel és előzékenységgel fogadták a tudós rabbit, de a végén a cár felszólította, hogy hozzátartozóival együtt hagyja el ősi hitét. A rabbit, aki erről hallani sem akart, börtönbe vetették és halálra ítélték. Már ugy volt, hogy hajnalban kivégzik, amikor legkedvesebb tanítványa a börtönőröket megvesztegette és a rabbit, éjnek idején, családijával együtt kiszabadította a siralomházból. A menekülő vég nélküli szenvedések és megpróbáltatások után Máramarosba jöttek, ahol le is telepedtek.

Az átok

A sikeres gyógyítások révén gazdaggá lett chászidot végül is megszedítette a pénz. És amilyen mértékben eltávolodott régi vallásos életétől, ugyanolyan mértékben csökkent módszerének gyógyító ereje. Egy éjszaka azután újból megjelent álmában a rabbi és megátkozta bűnbeesett tanítványát. A rettenetes álmom hatása alatt a chászid megőrült és ugyanazon az éjszakán magára gyújtotta a házat. Mesés vagyona és ő maga is a tűz martaléka lett. A nem hétköznapi eset természetesen nagy izgalmat váltott ki és még nagyobb lett a hívők megdöbbenése, amikor a borzalmas emlékeztető éjszakát követő reggelen kimentek a temetőbe és a csodatevő rabbi sírkövére eltűnt a sírfelirat. A felirat eltűnésével egyidejűleg megszűnt a sír gyógyító ereje is...

Két magányos sírkő

Az évek terhe alatt a régi temető sírhantjai megrokkantak és egyenlővé lettek a földdel. Százötven esztendő nagy idő. Azóta porrá lettek az akkori halottak másod- és harmadízigleni leszármazottai is. És semmi jel nem maradt utánuk, csak a legendák és két magányos sírkő. Ezeket is, bár sziklaszilárdan állanak, vastagon belepte a moha és nem lehet bizonyossággal tudni, hogy ki nyugosza alattuk örökkéartó álmát. A legenda szerint az egyik sírban Máramarossziget csodatevő első rabbija pihen, a másodikban pedig rabbinu Zwi, az utolsó szigeti móre-cedek.

Ennek a két sírkőnek is megvan a maga legendája. Évtizedekkel ezelőtt ugyanis a szigeti zsidó hitközség kénytelen volt megválni a régi temetőtől, amelynek új gazdája szántóföldde akarta a területet átalakítani. De a két sírkő zavarta a vállalkozásban, mire elhatározta, hogy eltávolítja őket. Először a szolgálójával akarta kiemelni a két sírkövet, majd hat ökröt fogadott járomba, de minden próbálkozása kudarcot vallott. A sírköveket nem lehetett helyükből kizökkenteni. Emiatt azután a tulajdonos az egész telket inkább parlagon hevertette, amíg nemrég azután a régi temető ismét a Chevra Kadisa birtokába került.

Ezt a temetőt sajátította ki most az agrárreform. Vajon ki lesz az új tulajdonosa? (f. m.)

Kimutatás

a „Marpe Lanefes“ Egylet működésének 1927. év aug. hóról. Kiosztatott 850 ebéd, 207 liter tej, 14 liter bor. — reggeli és vacsora. **Bevételek:** 850 ebéd (à 50.—) lei 42,500.—. Tagdíjakból lei 12,076.—. Betegek hozzájárulása 1930.—. Templomi és egyéb hozzájárulások lei 435.—. Ebédek megváltása lei 1615.—. Adományok lei 555.—. Tartalékalapból (e havi tulkiadás) —.—. Összesen lei 59,141.—. **Kiadások:** Kiosztott ebédek értéke lei 42,500.—. Ételhordásért 4534.—. Igazg. költs. 2165.—. Jutalékokra 1955.—. Konyhai kiadások és főzés 1649.—. Tejszámla városi betegeknek lei 1195.—. Segélyek városi betegeknek 2378.—. Egyenleg lei 2765.—. Összesen lei 59,141.—. **Mózes Elek,** titkár. **Neumann Mórné,** elnök.

Látszerészeti cikkek

szakszerű kivitelben a legolcsóbbtól a legfinomabbig

Kun Mátyás Fiai

1864. óta fenálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei 2. szám

Fel

Nagy bűn

Elai

hogya sz

illatszer

Világ

engros ár

Ster

„His

hé

D

hangsz

SZ

a Cluj-

Hitelüg

Hitel-üg

ságok) re

közveti

(vagyoni

létrehozás

hajtás és

Fizetéské

hitelügye

vétele és

Utteleve

szet

Te

„C

rt.-ná

Drag

I-a bükk

I-a bükk

I-a hánto

I-a bükk

Tisztviselő

emető-reform

atott a rabbi nagy az uralabbihoz a cár költözék fel tisztelettel és bit, de a vé-ozóival együtt l hallani sem itélték. Már amikor leg- megveszte-ájával együtt enekülők vég- ok után Mára-

Az átok
gazdaggá lett z. És amilyen etétől, ugyan- nek gyógyító elent álmban anitványát. A l megőrült és totta a házat. artaléka lett. n nagy izgal- a hívők meg- ezetü éjszakát e és a csoda- rat. A felirat sir gyógyító

Gányos sirkő
ető sirhantjai földdel. Száz- rra lettek az eni leszárm- utánuk, csak Ezeket is, bár te a moha és ki nyugossza da szerint az ő első rabbija Zwi, az utolsó

n a maga le- is a szigeti ni a régi te- lddé akarta a zavarta a vál- títávolítja őket. ni a két sir- ba, de minden rirköveket nem iatt azután a arlagon hever- mető ismét a az agrárreform. (f. m.)

nek 1927. év 207 liter tej, **Bevételek:** Tagdíjakból lei 930.—. Tem- 55.—. Ebédek lei 555.—. —. Össze- tott ebédek ér- 34.—. Igazg. Konyhai ki- városi betegek- nek 2378.—. ei 59,141.—. Mórné, elnök.

kek
omabbig
lai
szám

Urania-Mozgó
Fekete hattyu

Nagy büntügyi dráma, 7 felvonásban. Főszerepben
Elaine Hammerstein

Mindenki tudja,
hogy szép, izléses és olcsó cikkek csak a
d'Or
illatszertá-ban kaphatók: CLUJ, P. Unirii 6.

Világmarkás zongorák
engros árban részletre is, — 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
Regele Ferdinand 14.

„His Masters Voice“ művész és
héber (Rosenblatt)
lemezek
óriási raktára
D á v i d
hangszerkészítőnél - Cluj (Kolozsvár)
Str. Memorandului 12.

Erdély egyetlen szakirodája
a Cluj-Kolozsvári Agentura de Credit
Hitelügynökség, Str. Baba Novac 8

Hitel-ügyek (váltó- és más természetű adó-
ságok) rendezése. Hitel kieszközölés. **Kölcsön-
közvetítés.** Hitel- és személyi információk
(vagyonai állapot megállapítás). Egyezségek
létrehozása, időhaladékok kieszközölése. Végre-
hajtás és árverés alatti követelések rendezése.
Fizetésképtelen és csőd előtt álló kereskedők
hitelügyeinek rendezése. Követelések meg-
vétele és inkasszállása. Leltározás, becslés.
Utlevélek láttamozása és bármilyen term-
szetű megbízás azonnali elintézése.

Téli tűzifa
szükségletünket sze-
rezzük be idejében a
„Calcit“
rt.-nál Cluj, Strada Gen.
Dragalina 9. Tel. 11-06.

Házhoz szállítva:

I-a bükkhasáb tűzifa ölenként . . . .L.	1400
I-a bükkhasáb aprítva 1000 kg. . .L.	900
I-a hántott tölgy „ 1000 „ . .L.	1000
I-a bükk és tölgy „ 1000 „ . .L.	800

Tisztviselők és munkásoknak kollektív alapon
fizetési kedvezmény

נתיבה וחתומה טובה

**Boldog új évet kívánunk rokonainknak,
ismerőseinknek és üzletfeleinknek**

Cluj-Kolozsvár
Bíró & Co. bádógarugyár.
Léb Testvérek.
Rados & Co. festéküzlet.
Sámuel & Co.
Beer Simon és családja („Izvorul“ textil cég).
Sole Simon és Fia bélyegzőgyár.
Barabás & Co. rövidáru cég.

Tângu-Mureş-Marosvásárhely
„Maros“ Hirlapi oda.
Osias Goldschlag.
Dr. Erdélyi & Rónai (Ideal).
Wolster et Kertész uri divatáruház.
Izsák Testvérek és Sternberg.
Izsák Farkas.
Heisikovits család.
Frații Salamon.
Katz Adolf.
Fritsch és Léb.
Ábrahám & Simon.
Darvas Mór et Co.
József Emil cipőkereskedő.
Vámos Sándor divatáruház.
Fixel Vilmos Reghin.
Leon Bermann Toplija.
Grünfeld Endre Blaj.
Naftali Vilmos Blaj.
Kasztner Benjamin és családja Dicsőszentmárton.
Weiszbury család Dicsőszentmárton.
Salamon és Neufeld Dicsőszentmárton.
Dr. Fischer Lajos Tasnad.
Stern Testvérek Szilágysomlyó.
Feiger Testvérek Szilágysomlyó.
Sternberg Ignác Szilágysomlyó.
Terner Jakab Zilah.
Stern József Zilah.
Karl Noé Zilah.
Szinetár József Zilah.
Nasch Lipót Gherla.
Hirsch Márton és családja Jobbágytelke.
Özv. Kohn Salamonné Lupeni.

- Sighetul-Marmației:**
1. Fuchs Mózes Berné és családja.
  2. Gottlieb Lajos.
  3. Jozsovits Lipót hitközségi elnök és neje.
  4. Dr. Kertész József és neje.
  5. Rosenberg és Markovits-cég.
  6. Schusztter Armin fodrászterme.
  7. Stöckel Márton fodrászterme.
  8. Szmuk Mihály és neje.
  9. Szmuk Samu-cég.
  10. Szmuk Juda és Fiai.
  10. Weisz Izrael Chewra-Kadisa elnöke és neje.

Müller Antal vaskereskedő-cég
Sighetul-Marmației. **Boldog új évet kíván**
t. vevőinek, rokonainak, jóbarátainak
és ismerőseinek

Perl és Rosenkrantz Sighet.-Marmației
BOLDOG UJÉVET KIVÁNNAK
t. üzletfeleiknek, rokonainak jóismerőseiknek

Dr. Fried Ábrahám ügyvéd a Máramarosi
Zs. N. Sz. elnöke és neje Máramarossziget.
Boldog és munkás újévet kívánnak cio-
nista elvtársaiknak, rokonainak, barátaiknak.

RÓZSA MÓR
ez uton kíván boldog újévet
összes ismerőseinek, üzletfeleinek
és barátainak.

ELSŐ MÁRAMAROSI
HAJLITOTT BUTOR és TÁRUGYÁR RT.
Máramarossziget
Eredményes, boldog újévet kíván
t. üzletfeleiknek

**Ujévi üdvözlét megváltások
a Keren Kajemet utján**

A Keren Kajemet Lőjiszráél Országos Bi-
zottsága és erdélyrészi irodája boldog, munkás
és eredményes új esztendőt kíván minden KKL
biztosának, az összes helyicsoporthoz, az
ifjusági szervezeteknek és egyesületeknek, mun-
katársainak, minden jóbarátjának, hívének és
kívánja, hogy az elkövetkezendő esztendő Erec
Jiszrael földjének visszaváltásában felülmulja az
összes eddigieket gazdag eredményével.

A KKL erdélyrészi irodája ezton kíván az
országos bizottsága minden tagjának boldog új
esztendőt

Dr. Krémer Ármin boldog új esztendőt ki-
ván rokonainak, barátainak, jóismerőseinek és
mindazoknak, akik együtt dolgoznak Cion ujja-
épüléséért.

Cluj
Kishitel Bank R. T.
Schwartz Miksa, az erdélyi árvágonozó köz-
ponti főtitkára.
Az Erdélyi Zsidó Árvágonozó központi bizott-
sága minden helyi csoportjának és a zsidó
árvaügy minden barátjának.
A „Hanchaga Harasit“ az összes sómér gö-
dudjainak.

Ghiris-Aires
Salamon Testvérek

Surduc
Becker Henrik és neje

Dej
Dux Mór.
Rosenzweig Jakab és családja.
Bergfeld Adolf.
Rosmann Lipót.
Nasch Béla.
Rosenzweig Vilmos.
Rosenzweig M. Jehuda.
Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja.
Özv. Majrovits Jakabné.
Jeremiás Ignác.
Weinstein Jenő.
Mátyás Ignác.
Berkovits Hermann.
Rosenthal Ignác.
Fenyő Béla.
Lékai Béla.
Hirsch Samu.
Brenner Jenő.
Hirsch Ábrahám.
Diamantstein Márton.
Koos Jakab.
Weisz és Eidinger.
Singer család.
Bíró és Wolf.
Csillag Mór.
Adelstein Nándor.
Goldenberg Adolf.
Schwartz Béláné.
Hochstadt Dezső.
Matyolszki Salamon.
Füllöp Testvérek.
Frank Zsigmond.
Geld Márton.

Zálau
Terner Jakab.
Dr. Marguliesz Ede.
Stern József.
Karl és Molnár-cég.
Berczeller Miklós.
Dr. Binder.
Terber Berthold.
Brod Miklós.
Dr. Goldglancz Jenőné.
Hadinger Ede.
Noti Nándorné.
Kelemen Sándor.
Dr. Rosenfeld Béla.
Havas Emil.
Szinetár Testvérek.
Lób Elekné.

Vitányi Miklós.
Roth Ernő.
Fassler Emil.
Porjesz Lajos.
Friedmann Sámuel.

Boldog újévet kíván
jó barátainak, ismerőseinek és üzletfeleinek
a
BERGNER MÓR-CÉG

SZABÓ IMRE ros-hasana alkalmából
ezuton küldi mindenkinek, akit illet
szives jókívánságait.

כתיבה והתימה טובה
Farkas Saul fakereskedő
Sighetul-Marmatiei
BOLDOG UJÉVET KIVÁN
T. ÜZLETFELEINEK

כתיבה והתימה טובה
Stern Fischel
és **Stern Éliás szesznyakereskedők**
Sighetul-Marmatiei
Boldog újévet kívánnak
t. üzletfeleiknek

כתיבה והתימה טובה
Boldog újévet kíván i. t. vevőinek és ismerő-
seinek **HOCHMANN JAKAB**, a „Tacamul“
Ezüstárugár tulajdonosa, Cluj.

A Haggibbor vezetőse
boldog újévet kíván összes tagjainak és a többi
klubbtársaknak.

Boldog újévet kíván
כתיבה והתימה טובה
összes üzletfeleinek és ismerőseinek
Első Erdélyrészi
Ékszerárugár
Cluj

כתיבה והתימה טובה
Dr. Knöpfler Bernát és neje

Boldog újévet kíván vevőinek és rokonainak
Jakab Ernő és családja

DIAMANTSTEIN LÁZÁR CLUJ
B. U. É. K.

B. u. é. k.
Haskovits et Co.
edényáruház, Cluj

B. u. é. k. ismerőseinek, jóbarátainak és
üzletfeleinek
Glück Izrael
szövetnagyáruház Cluj

Minden barátomnak és ismerősömnek
a legboldogabb újévet kívánom
Adolf Schwarz és családja
Arad
Str. Popa I. Russu (Lujza-u. 8. sz.)

B. U. É. K.
jóbarátainak, ismerőseinek és üzletfeleinek
„**BARZEL**“ vaskereskedés Cluj,

B. u. é. k. rokonainak, vevőinek, barátainak
H. Samuel
kereskedő, Déva

B. u. é. k.
jóbarátainak és vevőinek
Katz és Bernát
fűszerkereskedés Cluj

B. U. É. K.
ismerőseinek, jóbarátainak és üzletfeleinek
HELLER és MOLNÁR
divatáruház, Cluj

כתיבה והתימה טובה
Boldog újévet kívánok rokonaimnak, ismerő-
seimnek és üzletfeleimnek **M. MENDEL-
SOHN**, az Uj Kelet akvizitőrje és biztosítási
ügynök, Hu din

Boldog újévet kíván
Kappel & Balkányi
rövidáru nagykereskedők
CLUJ

B. u. é. k. összes rokonaimnak, ismerőseimnek
Wiesel Jenő
Arad

B. U. É. K.
rokonainak, ismerőseinek és vevőközönségének
HERSKOVITS IZIDOR Gherla

Boldog újévet kíván
DÓZSA MÁRK
a „Lloydul-Román“ általános biztosító rt.
aradi vezérügynökségének vezető titkára

כתיבה והתימה טובה
Boldog újévet kíván összes vevőinek és ismerő-
seinek
Ifj. Pál Márton

M. Rosenfeld Izsó női szabó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 3
B. u. é. k. kedves megrendelőinek, roko-
nainak és jóismerőseinek

B. u. é. k. vevőinek és jóismerőseinek
Fischer Albert butorgyáros és butorkeres-
kedő Cluj-Gherla, Calea Regele Ferdinand 61

Gicza Ferenc
Lunca de mişloc

B. U. É. K. rokonainak, jóbarátainak
és minden ismerősének

B. u. é. k.
Weisz József, Cluj
Minden pénteken friss hal kapható

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„**UNICUM**“ Kun, Cluj,

UNICUM

őnborotváló készülék
őnborotváló pengék
acéláruk
felülmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

B. u. é. k. összes jó ismerőseinek és ked-
ves vevőkörének
Moskovitz kalapszalón
Calea Regele Ferdinand 3 (udvar)

כתיבה והתימה טובה
Gottlieb József
a cluji Banca Marmorosch Blank et Co.
cégjegyzője és neje rokonainak és
ismerőseinek

B. u. é. k.
Bernát papirkereskedő
Cluj, Piaţa Unirii

Még nem késő,
ha ünnep után leadja újévi üdvözlét megvál-
tását, a jómkippuri számban közzétesszük.

Ön mindig
elegáns

ha ruhaszövet szükségletét
Glück Izrael
szövetáruházában
(Cluj, Wesselényi-u. 19.)

vásárolja. — Óriási választék férfi öltöny,
női kabát és valódi angol doublészővetekben.

Mélyen leszállított árak!

(Cluj-Ko)
tudósítójától
venődik évi
és iparkamara
Az elnöki me
került sorra,
kezett. A k
kizárólag rom
tag azt a jav
jövőben, az
kisebbségi ny
gyógyszerész
dása ellen, m
lett foglalt
fel dr. Ghiul
évi jelentést
hanem más
kalföld végre
sági életéről.
kérdést a vál
A közgyűl
dásokat, a sz
lamint a ko
vaslatot Dra
kooptálásáról.
Az indit
tett Schwarz
itotta fel az
andumban t

Egyesült E
lelzálogbar

Devizák

Zürich
Newyork
London ...
Páris ...
Milano ...
Praga ...
Budapest
Belgrád ...
Bukarest
Varsó
Bécs
Berlin

Szaz lej ár

Me

két vaskos
magyar föld
kérdésében,
két tagból

Főbb tartal
gyógyászat,
mőlcstermesz
mányozás, v
falusi konyh

Azonnali r
sőbb 2000